

رشته ریاضی سال ۱۴۰۰

۱. معنی واژه‌های (مفتاح - نمط - اوان - برزن) به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟
 الف) در کوی نیک‌نامی ما را گذر ندادند / گر تو نمی‌پسندی تغییر کن قضا را
 ب) دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصود است / بدین راه و روش می‌رو که با دلدار پیوندی
 ج) وقت را غنیمت دان آنقدر که بتوانی / حاصل از حیات ای دل یک دم است تا دانی
 د) تو بندگی چو گدایان به شرط مزد مکن / که خواجه خود روش بنده‌پروری داند
 (۱) ب - د - الف - ج (۲) ب - د - ج - الف (۳) د - ب - الف - ج (۴) ج - ب - د - الف
۲. معنی چند واژه درست است؟
 (راهوار: خوش حرکت و تندرو) (بارعام: شرف‌یابی همگانی) (منکر: نابور) (عصیان: تند و فرزند) (مسحور: مفتون) (یغور: بلند قامت) (اختلاف: رفت و آمد) (خدو: گونه) (ملول: آزرده) (سو: دیده) (ارک: دژ)
 (۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت
۳. با توجه به واژه‌های زیر معنی واژه‌های «فرد» در کدام مورد «همگی» درست است؟
 «صواب، بازبسته، سریر، فرض، شرزه، تاب، معجر، ارغند»
 (۱) شکوه و عظمت، روسری، نیکویی، پرتو
 (۲) تخت، سربند، درست، فروغ
 (۳) تخت پادشاهی، دستار، ضروری، خشمگین
 (۴) اورنگ، سرپوش، پسندیده، غضبناک
۴. در متن زیر چند «غلط املائی» وجود دارد؟
 ایمن نتوان بود که ساعت به ساعت به وبال آن مبتلا گردی و طبیعت آن به تو رسد. و هیچ‌کس از وحوش تو را در آن معذور ندارد، و در تخلص تو از آن، مئونت و مظاهرت روا نبیند و همه بر کشتن تو یک کلمه شوند.»
 (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۵. در کدام بیت «غلط املائی» به چشم می‌خورد؟
 (۱) جاه است و غدر و منفعه آن را که طمع نه / عز است و صدر و مرتبه آن را که آز نیست
 (۲) از سر کوی حقیقت برمگرد و راه عشق / با غرامت همنشین و با ملامت یار باش
 (۳) هر که از علم صدق جست، بی‌رد / هر که از وی دها گزید بمرد
 (۴) بدین خوی سترگ و چشم بی‌شرم / بدان کردار و گفتار بی‌آزم
۶. در کدام عبارت «غلط املائی» وجود دارد؟
 (۱) خورش خانه را به دست خوالیگران مشفق کارآزموده سپردند.
 (۲) مرد خطاکار به سوگندی بلیغ و ضمانتی وثیق وی را به خانه آورد.
 (۳) از شمول معدلت و عموم مرحمت او روی به وطن معلوف باز نهاده.
 (۴) فلان نعمتی بی‌قیاس دارد اگر به حاجت تو واقف شود در قضای آن توقف روا ندارد.
۷. سراینده کدام ابیات درست معرفی شده‌اند؟
 الف) تعلیم ز اژه گیر در امر معاش / نیمی سوی خود می‌کش و نیمی می‌پاش (صائب)
 ب) خدمت حق کن به هر مقام که باشی / خدمت مخلوق افتخار ندارد (عطار)
 ج) بر در بخت بد فرود آید / هر که گیرد عنان مرکبش، آز (ناصر خسرو)
 د) چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست (سعدی)
 (۱) الف - ب (۲) الف - ج (۳) ب - ج (۴) ج - د
۸. آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست هستند، به جز:
 (۱) مخور ز چهره گلگون گل فریب جمال / که در مقام جلال است رخت شاهان سرخ (جناس، ایهام)
 (۲) اگر دو هفته بود چهره گلستان سرخ / مدام از می لعلی است روی جانان سرخ (مجاز، استعاره)
 (۳) چراغ دل ز جگر گوشه می‌شود روشن / بود ز لعل لب او رخ بدخشان سرخ (استعاره، تشبیه)
 (۴) به گریه سائل اگر روی خود کند رنگین / از آن به است که گردد به ابر احسان سرخ (جناس، تشبیه)

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۹. در کدام بیت، دو تشبیه و بیشترین استعاره به کار رفته است؟

- ۱) شیر در بادیه عشق تو روپاه شود / آه از این راه که وی خطری نیست که نیست
- ۲) یارب آن شاهوش ماهرخ زهره جبین / در یکتای که و گوهر یکدانه کیست؟
- ۳) واله و شیداست دایم همچو بلبل در قفس / طوطی طبعم ز عشق شکر و بادام دوست
- ۴) خون شد دلم به یاد تو، هر گه که در چمن / بند قباى غنچه گل می گشاد باد

۱۰. آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«خسروی به شیرینی تلخ کرد کامم را / کز لب شکر خندش نرخ شکر ارزان شد»

- ۱) تشبیه، ایهام، تضاد، جناس
- ۲) تشبیه، کنایه، تضاد، اغراق
- ۳) استعاره، کنایه، حسن تعلیل، اغراق
- ۴) تشبیه، ایهام، پارادوکس، مجاز

۱۱. تعداد «استعاره» در کدام بیت، بیش‌تر است؟

- ۱) اگر ز لعل تو مستان عشق نقل خواهند / به خنده لب بگشا و شکر ز پسته بریز
 - ۲) دل شده را قوت جان از لب لعل وی است / هر که بهشتی بود آب دهد کوثرش
 - ۳) با این نسیم سحرخیز بر خیز گر جان سپردیم / در باغ می ماند ای دوست گل یادگار من و تو
 - ۴) شبی از مجلس مستان برآمد ناله چنگش / رسید از غایت تیزی به گوش زهره آهنگش
۱۲. در کدام گزینه، دو ترکیب وصفی و دو ترکیب اضافی وجود دارد؟
- ۱) عزمت ضامن دوام جهان شد / که جهان با دروغ می‌باشد / و خون تو، معنای «راستی» است.
 - ۲) آه! ای مرگ تو معیار! / مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / که مردنی چنان / غبطه. بزرگ زندگانی شد.
 - ۳) بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم / تو در کلبه و خیمه خود باز بمان / بگذار بر فراز سرم هیچ جز اختران نبینم.
 - ۴) در گذرگاه تاریخ ایستاده ای / با جامی از فرهنگ / و بشریت رهگذار را می‌آشامانی / هر عاشقی را که تشنه شهادت است.

۱۳. تعداد جمله‌های کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

«چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت / ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد»

- ۱) گفتمش مهر فروغی به تو روز افزون است / گفت من هم به خلافتش دل پرکین دارم
- ۲) قرار و خواب ز حافظ طمع مدار ای دوست / قرار چیست، صبوری کدام و خواب کجا
- ۳) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت
- ۴) جانان من بر خیز و بشنو بانگ چاووش / آنک امام ما عم بگرفته بر دوش

۱۴. با توجه به سروده زیر، همه گزینه‌ها درست است، به جز:

«صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند
دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی / مرداد مه و گاه دی‌اش نام نهادند»

- ۱) نقش «عش» مفعول و «مرداد» مسند است.
- ۲) دو وابسته پیشین و دو وابسته پسین به کار رفته است.
- ۳) واژه هم‌آوا و رابطه معنایی تضاد در سروده می‌توان یافت.
- ۴) حرف ربط هم پایه‌ساز و وابسته‌ساز «هر دو» یافت می‌شود.

۱۵. اجزای کدام مصراع‌ها «نهاد + مسند + فعل» است؟

الف) نیست جانش محرم اسرار عشق

ب) سر پر ز شرم و بهایی مراسم

ج) هم حرکاتش متناسب به هم

د) مرا در نهانی یکی دشمن است

- الف - ب (۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) ج - د (۴)

۱۶. نقش قسمت‌های مشخص شده به ترتیب، کدام است؟

«ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش / وز تشنگی ات فرات در جوش و خورش

جز تو که فرات رشحه‌ای ازیم توست / دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش»

- ۱) نهاد، مسند، مسند، مفعول
- ۲) نهاد، متمم، مسند، قید
- ۳) منادا، مسند، مضاف‌الیه، قید
- ۴) منادا، متمم، مسند، مفعول

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۷. مفهوم کدام بیت، در مقابل آن «غلط» است؟

- (۱) دید در آینه گل هر که رخسار خزان / از گلستان دیده خونبار می آرد برون (عبرت‌پذیری)
- (۲) دندان به دل فشار کز این راه کرده اند / جان‌های پاک رخنه به زندان روزگار (توصیه به شکیبایی)
- (۳) می‌توان در پرده حسن یار را بی‌پرده دید / صائب از ارباب معنی باش و صورت را ببین (مذمت تزویر)
- (۴) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (مناعت طبع)

۱۸. مفهوم «شرف‌المکان بالمکین» از کدام بیت دریافت می‌شود؟

- (۱) شرف مرد به جود است و کرامت به سجود / هر که این هر دو ندارد عدمش به ز وجود
- (۲) مر خاتم را چه نقص اگر هست / انگشت کهین محل خاتم
- (۳) مرد به زندان شرف آرد به دست / یوسف از این روی به زندان نشست
- (۴) هر یکی بی‌نا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش

۱۹. ضرب‌المثل «از تو حرکت از خدا برکت» با کدام بیت مفهومی دارد؟

- (۱) همّت ز دل و عرض تجمل بود از دست / منت ز خلاق بود و رزق ز خالق
- (۲) رزق چون زود دهد دست به هم، زود رود / نکنم شکوه اگر روزی من دیر آید
- (۳) نرفت از پیش کاری چون به دست و پا زدن صائب / دو دست سعی را بر پشت بستم تا چه پیش آید
- (۴) رزق هر چند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جستن از درها

۲۰. همه ابیات با عبارت زیر تناسب مفهومی دارند، به جز:

«از آسمان تاج بارد؛ اما بر سر آن کس که سر فرود آرد.»

- (۱) تا برده‌ایم سر به گریبان ربوده‌ایم / گوی سعادت از خم چوگان روزگار
 - (۲) بندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد
 - (۳) خاکساری پیشه خود کن که من چون آفتاب / در نظرها سربلند از جبهه فرسایمی شدم
 - (۴) شراب زندگی در خاکساری‌هاست بی‌غش تر / بود نخل برومند از زمین نرم سرکش تر
۲۱. مفهوم آیه شریفه «ادْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لِّئِنَّا» از مفهوم کدام بیت، دریافت می‌شود؟

- (۱) درشتی ز کس نشنود نرم گوی / سخن تا توانی به آزم گوی
- (۲) رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید
- (۳) رحم در دوران دولت از زبردستان مجو / متصل زور آورد بر سنگ زیرین آسیا
- (۴) توان کردن به اندک روزگاری سنگ را آدم / لب شیرین و روی گرم باید کارفرما را

۲۲. کدام ابیات با یکدیگر تضاد مفهومی دارند؟

- الف) غربت نپسندید که افتید به زندان / بیرون ز وطن پا مگذارید که چاه است
 ب) نشاط غربت، از دل کی برد حب وطن بیرون / به تخت مصرم اما جای در بیت‌الحرزن دارم
 ج) ماتم‌کده خاک سزاوار وطن نیست / چون سیل از این دشت به شیون بگریزید
 د) در ره عشق وطن از سر جان خاسته‌ایم / تا در این ره چه کند همت مردانه ما

- (۱) الف - ب (۲) الف - ج (۳) الف - د (۴) ب - د

۲۳. در همه ابیات مفهوم ضرب‌المثل «از ماست که بر ماست» آورده شده است، به جز:

- (۱) گفت پیغمبر خنک آن را که او / شد ز دنیا ماند از او فعل نکو
- (۲) گرچه دیوار افکند سایه دراز / بازگردد سوی او آن سایه باز
- (۳) فعل تو که زاید از جان و تنت / همچو فرزندت بگیرد دامت
- (۴) پوستین یوسفان بشکافتند / آنچه می‌کردند یک‌یک یافتند

۲۴. کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

«سریر ملک عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد»

- (۱) آن که هفت اقلیم عالم را نهاد / هر کسی را هر چه لایق بود داد
- (۲) هستی تو سزاوار همه ملک جهان را / ایزد ندهد ملک جهان جز به سزاوار
- (۳) یقین مرد را دیده بیننده کرد / شد و تکیه بر آفریننده کرد
- (۴) مقدری که به گل نکهت و به گل جان داد / به هر که هر چه سزا دید حکمتش آن داد

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۵. کدام بیت، با بیت زیر قرابت مفهومی دارد؟

«گریز از کفش در دهان نهنگ / که مردن به از زندگانی به ننگ»

(۱) دلم ببردی جان هم بیر که مرگ به است / زندگانی اندر شماتت دشمن

(۲) بمیر ای بی خبر گر می توانی / به مرگی کان به است از زندگانی

(۳) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد

(۴) به عزت مردن از بی اعتباری زیستن خوش تر / چراغ روز را پروایی از کشتن نمی باشد

رشته تجربی سال ۱۴۰۰

۱. معنی واژه‌های «زهی - صاحب‌دل - جفا - مرحمت» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟
 الف) ترسی که کسی نیز دل من بر باید / کس دل نریاید به ستم چون تو ربایی
 ب) در نایسته احسان گشاده است / به هر کس آن چه می‌بایست داده است
 ج) دعا کرد بسیار و کرد آفرین / فراوان بمالید رخ بر زمین
 د) چو هنگام برگشتن شاه بود / پدر زان سخن خود کی آگاه بود
- ۱) ب - الف - د - ج ۲) ب - د - الف - ج ۳) ج - الف - د - ب ۴) ج - د - الف - ب
۲. کدام گزینه، پاسخ مناسبی برای معانی تعداد بیش‌تری از واژه‌های زیر است؟
 «مَنّت، صحیفه، ابدیت، روایی، محظوظ، شگرف، آخته»
 ۱) چاره، کرانه، ارزش، شکر
 ۲) نیرومند، پابندگی، اعتبار، ارزش
 ۳) امکان، ساختگی، مانع، جاودانگی
 ۴) نیرومند، بی‌کرانگی، اعتبار، نیکویی
۳. معنی چند واژه «غلط» است؟
 (مستعجل: زودگذر) (تعبیر: عبرت‌آموزی) (بن: پسته و وحشی) (کی: پادشاه) (هیون: شتر قوی هیکل) (اسرا: بالا بردن) (جزاره: عقرب زرد) (زخمه: ضربه‌زننده) (سعد: خوشبختی)
- ۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج
۴. املاي کدام عبارت «کاملاً» درست است؟
 ۱) از این نمط در حال خشم شیر می‌گفتند تا کراحتی به دل او راه یافت.
 ۲) مودت او از وصلت تو عوض می‌شمرد و آتش فراغ تو را به آب وصال او تسکینی می‌دهد.
 ۳) هر کس در میدان بیان به اندازه مجال خود قدمی گزاردده‌اند؛ لکن مراد تقریر حکایت بوده است.
 ۴) هر گناه که از عمد و قصد منزّه باشد ذات هوا و اخلاص را مجروح نگرداند و در عقوبت آن مبالغت نشاید.
۵. در متن زیر چند «غلط املايي» وجود دارد؟
 «در آن خلوت غریب به ناگاه طنین پرمهابت صدایش خاموش شد ناگهان مکثی کرد، گویی مغلوب شده باشد. صدایش با در ماندگی و زجه همراه شد و من دیگر آثاری از توجیح و تصنع در کلامش ندیدم.»
- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار
۶. در کدام گزینه‌ها «غلط املايي» وجود دارد؟
 الف) تا برسیدم شبی از شب‌های غربت بدان دیار و تربت که مقصد بود و فرود آمدم به کاروانسرای که نزول غربا معهود بود.
 ب) کار تو همین مزاج دارد و هرگز پند نپذیری و وعظ ناصحان در گوش نگذاری و هر آینه در سر این استبداد و اسرار شوی.
 ج) پادشاه موفق آن است که کارهای او به اینار ثواب نزدیک باشد. نه کسی را به حاجت تربیت کند و نه از بیم عقوبت روا دارد.
 د) از شدت و حدت و سورت پادشاهان بر حذر باید بودن که غالب همت ایشان به معظمت امور مملکت متعلق باشد.
- ۱) الف - ب ۲) ب - ج ۳) ب - د ۴) ج - د
۷. هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، از چه کتابی نقل شده است؟
 الف) مردان بار را به نیروی همت و بازوی حمیت کشند، نه به قوت تن.
 ب) تا در تحصیل فضل و ادب، رغبتی صادق نباشد، این منزلت نتوان یافت.
 ۱) بهارستان، کلیله و دمنه ۲) گلستان، روضه خلد
 ۳) اسرارالتوحید، تاریخ بیهقی ۴) فیه ما فیه، جوامع الحکایات
۸. آرایه‌های «ایهام، استعاره و جناس تام» تماماً در کدام بیت آمده است؟
 ۱) نافه مشک ختن گر زانکه می‌خیزد ز چین / زلف را بفشان که صد چین در شکنج موی توست
 ۲) مستم آن دم که بمیرم به سر خاک برید / تا سر از خاک برآرم به قیامت سرمست
 ۳) مستی به چشم شاهد دلیند ما خوش است / زان روی سپرده‌اند به مستی زمام ما
 ۴) دیدم و آن چشم دل سیه که تو داری / جانب هیچ آشنا نگاه ندارد

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۹. آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است، به جز:

- (۱) اگر بر نرگس اندازی نظر نرگس شود ناظر / وگر با سوسن آغازی سخن سوسن شود گویا (ایهام، استعاره)
- (۲) بوسیدن از جام لبش گر نیست روزی کاشکی / چون جرعه افتادی که من خاک درش بوسیدمی (ایهام، مجاز)
- (۳) آفتاب از عکس شمشیر تو می‌گیرد فروغ / آسمان از بار احسان تو می‌گردد دو تا (تشبیه، اغراق)
- (۴) به مجلسی که زبان آوری کند قلمت / به کام درکشد آتش زبان دعوی را (مجاز، استعاره)

۱۰. آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«تُرک آهو چشمم ای آهو چشمت شیرگیر / صید آهو توام بر صید خویش آهو مگیر»

- (۱) استعاره، اغراق، کنایه، ایهام
- (۲) استعاره، تشبیه، جناس تام، کنایه
- (۳) جناس ناقص، تشبیه، استعاره، مجاز
- (۴) تشبیه، جناس ناقص، اغراق، ایهام

۱۱. بیت زیر «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

«پیش لب ضحاک تو بس فتنه و آشوب / کز مار سر زلف تو در ملک جم افتد»

- (۱) استعاره، کنایه
- (۲) جناس، تشبیه
- (۳) مجاز، ایهام
- (۴) تلمیح، ایهام

۱۲. در جملات کدام ابیات «هم شیوه بلاغی و هم شیوه عادی» مشاهده می‌شود؟

- (الف) نیست جانم محرم اسرار عشق / هر که را در جان غم جانانه نیست
- (ب) از عمر ذوق دیدم وقتی که با تو بودم / ذوقی چنان ندارد بی دوست زندگانی
- (ج) جانا هزاران آفرین بر جانت از سر تا قدم / صانع خدایی کاین وجود آورد بیرون از عدم
- (د) ای تو با جمله و تنها ز منی فی‌الجمله / نور چشم منی و جان دل تنهایی
- (ه) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ دل جنگ آتش بساخت

- (۱) الف - ب - ه
- (۲) ب - ج - ه
- (۳) ب - د - ه
- (۴) ج - د - ه

۱۳. در کدام بیت، حذف فعل به قرینه معنوی و جمله اسنادی مشهود است؟

- (۱) پیاله از تو نگیم بیار می ساقی / که در سرای مغان جای خرده گیری نیست
 - (۲) به راه عشق که از هر غمی گریزی نیست / هزار شکر که ما را غم فقیری نیست
 - (۳) به جان خواجه و حق قدیم و عهد درست / که مونس دم صبحم دعای دولت توست
 - (۴) یوسف حسن تو را ای جان هزاران مشتری است / چون الهی عاشق مفلس در این بازار نیست
۱۴. صفت‌های «فاعلی - مفعولی - نسبی - لیاقت» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) خواستم از رنجش دوری بگویم پادم آمد / عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد
- (ب) جلوه کند چو قامتش زیر قبای زرفشان / ما و به جلوه‌گاه او جامه جان دریدنی
- (ج) تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم / بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها
- (د) به عصبان سراپای آلوده‌ام / سراپا ز آلودگی پاک کن

- (۱) ب - ج - الف - د
- (۲) ب - د - ج - الف
- (۳) ج - الف - د - ب
- (۴) ج - د - الف - ب

۱۵. همه موارد در رباعی زیر «کاملاً» یافت می‌شود، به جز:

«ای نسخه نامه الهی، که تویی / وی آینه جمال شاهی، که تویی»

بیرون ز تو نیست هر چه در عالم هست / در خود بطلب هر آنچه خواهی که تویی»

- (۱) مترادف واژه «رعه» و یک واژه دوتلفظی در سروده یافت می‌شود.
- (۲) دو ترکیب اضافی و دو صفت نسبی در ابیات وجود دارد.
- (۳) ابیات دارای سه متمم و دو منادای محذوف است.
- (۴) ابیات «فاقد» نقش تبعی و دارای مسند هستند.

۱۶. نقش واژه‌های مشخص شده به ترتیب، در ابیات زیر کدام است؟

«به روز مرگ چو تالیوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد»

برای من مگری و مگو دریغ! دریغ! / به دام دیو درافتی دریغ آن باشد»

- (۱) نهاد، مضاف الیه، متمم، مسند
- (۲) متمم، مفعول، متمم، نهاد
- (۳) نهاد، مضاف الیه، مفعول، نهاد
- (۴) نهاد، مضاف الیه، مفعول، مسند

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۷. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

- (۱) محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
- (۲) تا نگرودی آشنا زین پرده رمزی نشنوی / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش
- (۳) از خاصگان دمی است مرا سر به مهر عشق / هر جا که محرمی است دم آن جا برآورم
- (۴) آشنای حرمی بوده‌ام از جذبه عشق / که در آنجا گذر محرم و بیگانه نبود

۱۸. مفهوم مقابل کدام بیت «غلط» است؟

- (۱) خون در تلاش جامه الوان نمی خورم / سالی بس است کعبه صفت یک قبا مرا (مناعت طبع)
- (۲) می تواند حلقه بر در زد حریم حسن را / در رگ جان هر که را چون زلف پیچ و تاب هست (تجلی معشوق)
- (۳) آن که چون یوسف به نقد جان خریدارش شدم / نیست وزن برگ کاهی در ترازویش مرا (اعراض معشوق)
- (۴) کمند جذبه خورشید اگر رحمت نفرماید / که چون شبنم از این پستی به بالا می برد ما را (عنایت معبود)

۱۹. مفهوم کدام بیت، یادآور بیت زیر است؟

«بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد»

- (۱) سر به خاک آورد امروز آن که افسر داشت دی / تن به دوزخ برد امسال آن که گردن بود پار
- (۲) تا گشودم دیده روشن در این ظلمت سرا / خرج اشک و آه شد جسم نزارم همچو شمع
- (۳) عمر شیرازه گل‌های چمن ده روزه است / خرم آن گل که پریشان نشود دفتر او
- (۴) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع / لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست

۲۰. کدام بیت با بیت زیر، تقابل مفهومی دارد؟

«جهد بر توست و بر خدا توفیق / زان که توفیق و جهد هست رفیق»

- (۱) پس زانو منشین و غم بیهوده مخور / که ز غم خوردن تو رزق نگردد کم و بیش
- (۲) رفته چون مور از قناعت پای سعی من به گنج / در تلاش مسند دست سلیمان نیستم
- (۳) جویای توست خوشه گندم به صد زبان / بر پای سعی سلسله آهنین گذار
- (۴) چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود محتاج بودن

۲۱. کدام بیت «فاقد» مفهوم عبارت زیر است؟

«سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید.»

- (۱) درد هر کس را که بینی در حقیقت چاره دارد / من ز عشقت با همه دردی که دارم ناگزیرم
- (۲) یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش / بگذار که دل حل بکند مسئله‌ها را
- (۳) بسا نفس خردمندان که در بند هوا ماند / در آن صورت که عشق آید خردمندی کجا ماند
- (۴) سوار عقل که باشد که پشت نماید؟ / در آن مقام که سلطان عشق روی نمود

۲۲. مفهوم کدام بیت با بیت زیر، مغایرت دارد؟

«ز خورشید و از آب و از باد و خاک / نگردد تبه نام و گفتار پاک»

- (۱) نکونامی از گیتی آن را سزاست / که کردار او خوب و گفتار راست
- (۲) بگوی آنچه دانی سخن سودمند / و گر هیچ کس را نیاید پسند
- (۳) هم از پیشه‌ها آن گزین کاندراوی / ز نامش نگردد جهان آبروی
- (۴) خنک کسی که پس از وی حدیث خیر کنند / که جز حدیث نمی ماند از بنی آدم

۲۳. کدام دو بیت با یکدیگر، قرابت مفهومی دارد؟

- (الف) ما را به سرا پرده قربت که دهد راه / بر صدر سلاطین نتوان یافت گدا را
- (ب) در چشم پاک بین نبود رسم امتیاز / در آفتاب سایه شاه و گدا یکی است
- (ج) گدایی که بر خاطرش بند نیست / به از پادشاهی که خرسند نیست
- (د) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل یکسان می کند پست و بلند راه را
- (ه) گر گدایی کنی از درگاه او کن باری / که گدایان درش را سر سلطانی نیست

(۲) ب - ه

(۱) الف - ج

(۴) ج - د

(۳) ب - د

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۴. مفهوم کدام بیت، با مفهوم کلی داستان سیاوش تناسب دارد؟

- ۱) به گلستان نروم تا تو در آغوش منی / بلبل ار روی تو بیند طلب گل نکند
- ۲) اگر قیمتی گوهری غم مدار / که ضایع نگرداندت روزگار
- ۳) به یزدان کند پوزش او از گناه / گرابنده گردد به آیین و راه
- ۴) برق نوروزی گر آتش می زند در شاخسار / ور گل افشان می کند در بوستان آسوده ایم

۲۵. مفهوم عبارت زیر با کدام بیت، قرابت دارد؟

«هنگامی که در فروتنی بزرگ باشیم، پیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم.»

- ۱) خوی مهان بگیر و تواضع کن / آن را که او به دانش والا شد
- ۲) چون زلف بتان شکستگی عادت کن / تا صید کنی هزار دل در نفسی
- ۳) سهل باشد گر کنند افتادگان افتادگی / مهربانی و تواضع از بزرگان خوش نماست
- ۴) نشکنی تا خویش را از دوست کی یابی نشان / هست پیچیدن کلید قفل این گنجینه را

رشته انسانی سال ۱۴۰۰

۱. مترادف «آلودگی، نوع، عاشق و عارف، بی‌نیازی» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟
 الف) مها زورمندی مکن بر مهان / که بر یک نمط می‌نماند جهان
 ب) تو ای توانگر حسن از غنای درویشان / خبر نداری اگر خسته‌اند و گر ریشند
 ج) تنم می‌بلرزد چو یاد آورم / مناجات شوریده‌ای در حرم
 د) شوخ شیخ آورد تا بازوی او / جمع کرد آن جمله پیش روی او
 ۱) «الف» - «ب» - «ج» - «د» ۲) «الف» - «ب» - «د» - «ج» ۳) «الف» - «ج» - «ب» - «د» ۴) «الف» - «ب» - «د» - «ج»
 کدام گزینه، می‌تواند پاسخ مناسبی برای معانی تعداد بیشتری از واژه‌های زیر باشد؟
۲. «دوال، رقعت، درایت، التهاب، باره، اذن»
 ۱) چرم و پوست، دانش، اسب، زیبا
 ۲) اسب، بی‌قرار، یک لایه، اجازه
 ۳) بینش، رخصت، یادداشت، چرم و پوست
 ۴) یادداشت، آگاهی، شعله، اسب تندرو
 ۳. معنی چند واژه «درست» است؟
 (داروغه: شب‌گرد) (استقرار: مقرری گرفتن) (نبات: زُستنی) (رواق: هرم) (مغان: موبدان زرتشتی) (غایت القصوی: کمال مطلوب)
 (شبح: موهوم) (طیلسان: زیرانداز) (خشاب: گلوله)
 ۱) سه ۲) چهار ۳) پنج ۴) شش
 ۴. املائی کدام عبارت، درست است؟
 ۱) ای خداوندان نعمت اگر شما را انصاف بودی و ما را قناعت رسم سؤال از جهان برخواستی.
 ۲) چنین اتفاق نادر افتد و بر نادر حکم نتوان کرد، زنهار تا بدین طمع دگر باره گرد ولع نگردی.
 ۳) دو درویش ملازم صحبت یکدگر سفر کردی، یکی ضعیف بودی که هر دو شب افطار کردی.
 ۴) این طایفه را طریق آن است که تا اشتها قالب نشود نخورد و هنوز اشتها باقی بود که دست از طعام بدارند.
 ۵. در کدام عبارت «غلط املائی» وجود دارد؟
 ۱) جمالی که زبان فصاحت از بیان صباحت او عاجز آید چنان که در شب تاری صبح برآید.
 ۲) عالم هر روز زیادت نظام و طراوت پذیرد و البته دور جرخ و قصد دهر تیرگی را به صفوت آن راه ندهد.
 ۳) به حکم تجارب روشن می‌گردد که عاقل را از حطام این دنیا به کفاف خرسند باید بود و بدان قدر که حاجات نفسانی فرو نماند قانع گشت.
 ۴) مرد گفت: آهن در بیغولۀ خانه بنهاده بودم و موش آن را تمام خورده بود. بازگان گفت: آری دندان موش بر خوابیدن آن قادر باشد.
 ۶. در متن زیر، چند «غلط املائی» یافت می‌شود؟
 «تو در عجز رای و خبث طینت و غلبه آز و ضعف تدبیر بدان منزلتی که زبان از تغیر آن قاصر است و عقل در تصویر آن حیران. فایده مکر و حیلت تو مخدوم را این بود که می‌بینی و آخر وبال و تبعث آن به تو رسد و تو چون گلِ دو رویی که هر که را همت وصلت تو باشد دست‌هاش به خوار مجروح گردد و از وفای تو محظوظ نشود.»
 ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار
 ۷. ابیات زیر به ترتیب، سروده چه کسانی هستند؟
 الف) فخری که از وسیلت دون همتی رسد // گر نام و ننگ داری از آن فخر عار دار
 ب) در ره عشق وطن از سر جان خاسته‌ایم // تا در این ره چه کند همت مردانه ما
 ۱) اوحدی - رهی معیری ۲) صائب - فریدون مشیری ۳) اوحدی - پروین اعتصامی ۴) صائب - پروین اعتصامی
 ۸. تعداد تشبیه در همه ابیات یکسان است، به جز:
 ۱) مریض شوق ز تیر ستم نمی‌رنجد / قتیل عشق ز تیغ جفا نمی‌ترسد
 ۲) شد چمان در چمن حسن و لطافت لیکن / در گلستان وصالش نچمیدیم و برفت
 ۳) زلف لیلی صفت دام دل مجنون است / عقل بر دانه خال سیهت مفتون است
 ۴) چون سواد زلف شبرنگ تو را آرم به یاد / از سرم تا پای چون شمع آتش سواد گرفت

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۹. آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات تماماً درست است، به جز:

- (۱) از موج حلاوت دل مرغان چمن سوخت / هر چند فشاندند به خامی ثمرم را (استعاره، مجاز)
- (۲) ز رشک شانه در تابم که با کوتاه دستی‌ها / به صدا آغوش در برمی‌کشد آن عنبرین مورا (جناس، کنایه)
- (۳) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست / کی طمع در گردش گیتی دون پرور کنم (استعاره پارادوکس)
- (۴) شعاع چشمهٔ مهر از فروغ رخسار است / شراب، نوشگوار از لب شکر بار است (حسن تعلیل، ایهام)

۱۰. در چند بیت «ایهام یا تناسب» یافت می‌شود؟

- (الف) آهوی چشم کماندار تو نخجیرم ساخت / من که شیران جهانند کمین نخجیرم
- (ب) هر کجا دم زدم از چشم بت کشمیرم / خون مردم همه گردید گریبانگیرم
- (ج) تا فروغ طلعت آن ماه را دیدم فروغی / عشق فارغ کرده است از تابش مهر منیرم
- (د) بیرون چه گونه می‌رود از کین مهوشان / مهری که همچو روح فرو رفته در تنم
- (هـ) دو گوشت از ز خروشیدنم به تنگ آمد / چنین مزن که ز دستت چو چنگ نخروشم

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۱. آرایه‌های «حسن تعلیل - استعاره - کنایه - تشبیه - اسلوب معادله» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

- (الف) می‌کند اشک ندامت نامهٔ دل را سفید / صبح از اخترفشانی پاک دامن می‌شود
- (ب) بهشتی شد مرا نظارهٔ آن روی گندم‌گون / اگر گندم برون انداخت از فردوس آدم را
- (ج) نگرود جمع با رنگین لباسی زیرپا دیدن / که طاووس خودآرا چشم از پر بر نمی‌دارد
- (د) تا سپند آن آتشین رخسار را در بزم دید / آنچنان جست از سر آتش که صد فریاد داشت
- (هـ) گل ز کژی خار در آغوش یافت / نی‌شکر از راستی آن نوش یافت

(۱) «د» - «ه» - «ج» - «ب» - «الف»
 (۲) «د» - «الف» - «ب» - «ج» - «ه»
 (۳) «ه» - «د» - «ب» - «الف» - «ج»
 (۴) «ه» - «ب» - «الف» - «د» - «ج»

۱۲. در کدام بیت، ممیز و نقش تبعی «هر دو» وجود دارد؟

- (۱) با من سخن از کعبه و بتخانه مگوئید / کز هر دو مرا مقصد و مقصود شماید
- (۲) رسم عشاق جگر خسته نیاز است نیاز / خوی خوبان ستم‌پیشه عتاب است عتاب
- (۳) بدین امید که یک لحظه با تو بنشینم / هزار ناوک حسرت به دل نشست مرا
- (۴) اشک ما نسخهٔ صد رشته گهر بود گهر / درد ما مایهٔ صدگونه دوا بود، دوا

۱۳. در کدام بیت «پسوندها» در واژهٔ قافیه، متفاوت است؟

- (۱) ز خورد و خواب بگذر گر دل بیدار می‌خواهی / که بیداری ز پی خواب تن‌آسانی نمی‌دارد
- (۲) نباشد هیچ بنیادی ز سیل حادثات ایمن / به غیر از خانه‌بر دوشی که ویرانی نمی‌دارد
- (۳) سحرخیزی ز آب زندگی سیراب می‌گردد / که دست از دامن شب‌های ظلمانی نمی‌دارد
- (۴) گرفتار تو را چشم ترحم نیست از مردم / که امید شفاعت صید قربانی نمی‌دارد

۱۴. نقش واژه‌های مشخص شده در مصراع زیر با کدام مصراع، به ترتیب، یکسان است؟

«سرو و مهت نخوانم، خوانم، چرا نخوانم»

- (۱) به غیر مصلحتش رهبری کند ایام
- (۲) فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد
- (۳) این بار می‌برند که زندانی ات کنند
- (۴) گفت آگه نیستی کز سر در افتاد کلاه

۱۵. صفت‌های «نسبی، مفعولی، لیاقت و فاعلی» به ترتیب، در کدام مصراع‌ها آمده است؟

- (الف) یا سخن دانسته گو ای مرد عاقل یا خموش
- (ب) پروا مکن، بشتاب، همت چاره‌ساز است
- (ج) هر که فانی شد ز خود مردانه‌ای است
- (د) در گره چون غنچه صد گلزار دارم دیدنی

(۱) «الف» - «ب» - «د» - «ج»
 (۲) «ج» - «الف» - «ب» - «د»
 (۳) «د» - «ب» - «ج» - «الف»
 (۴) «ج» - «الف» - «د» - «ب»

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۶. با توجه به سروده زیر، کدام مورد «نادرست» است؟

«گریه کنی اگر که آفتاب را ندیده‌ای، ستاره‌ها را هم نمی‌بینی / ماهی در آب خاموش است و چارپا روی خاک هیاهو می‌کند و پرنده در آسمان آواز می‌خواند.»

- ۱) فعل «مضارع اخباری و ماضی نقلی» در شعر وجود دارد.
- ۲) «پیوند وابسته‌ساز و هم پایه‌ساز» در سروده یافت می‌شود.
- ۳) اجزای یکی از جمله‌ها «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است.
- ۴) سروده از یک جمله غیرساده و سه جمله ساده تشکیل شده است.

۱۷. زمینه حماسه در همه ابیات یکسان است، به جز:

- ۱) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگدل جنگ آتش بساخت
- ۲) سیاوش بیامد به پیش پدر / یکی خود زرین نهاده به سر
- ۳) درفش همایون برافراختند / سراپرده و خیمه‌ها ساختند
- ۴) جهان جوی کیخسرو تاجور / نشسته بر آن تخت و بسته کمر

۱۸. کدام ابیات مفهومی یکسان دارند؟

- الف) رطب نورد چوب خرزهره بار / چو تخم افکنی بر همان چشم دار
 ب) هر دو گون آهو گیا خوردند و آب / زین یکی سرگین شد و ز آن مشک ناب
 ج) هر کسی تخمی به خاک افکند و ما دیوانگان / دانه زنجیر در دامان صحرا کاشتیم
 د) نه ابلیس بد کرد و نیکی بدید / بر پاک ناید ز تخم پلید

- ۱) «الف» - «ج» - «د» ۲) «الف» - «ب» - «د» ۳) «ب» - «ج» - «د» ۴) «الف» - «ب» - «ج»

۱۹. مفهوم «غم» در کدام بیت، متفاوت است؟

- ۱) غم تو موهبت کبریاست در دل من / نمی‌دهم به سرور بهشت این غم را
- ۲) دل در بر من زنده برای غم توست / بیگانه خلق و آشنای غم توست
- ۳) تا خار غم عشقت اویخته در دامن / کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
- ۴) دور از تو با سیاهی شبهای غم گذشت / این مردنی که زندگی اش نام کرده ایم

۲۰. کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«جهد بر توست و بر خدا توفیق / زان که توفیق و جهد هست رفیق»

- ۱) گر همی لعل بایدت کان کن / ور همی عشق بایدت جان کن
- ۲) به هر کاری که باشد تا توانی / خدا را یاد کن دیگر تو دانی
- ۳) ارباب حاجتیم و زبان سؤال نیست / در حضرت کریم تمنا چه حاجت است
- ۴) رو بجو یار خدایی را تو زود / چون چنان ک ردی خدا یار تو بود

۲۱. کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«مرّوت نبینم رهایی ز بند / به تنها و یارانم اندر کمند»

- ۱) دوستی را چنان کسی باید / که از او کار بسته بگشاید
- ۲) دوستان را به گاه سود و زیان / بتوان دید و آزمود توان
- ۳) که مرد ار چه بر ساحل است ای رفیق / نیاساید و دوستانش غریق
- ۴) به کام دشمن دون دست دوستان بستن / به دوستی که نه شرط مرّوت است ای دوست

۲۲. مفهوم عبارات زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«گوهر محبت بود که بر ملک و ملکوت عرضه داشتند، هیچ‌کس استحقاق خزانه‌داری آن گوهر نیافته، خزانگی آن را دل آدم لایق بود.»

- ۱) بار بی اندازه دارم بر دل از سودای عشقت / آخر ای بی‌رحم باری از دلم برگیر باری
- ۲) قامت چرخ خمید و کمر کوه شکست / بار عشقت که بر آن طاق ما طاق نبود
- ۳) من که پشتم خم از این بار گران گردیده است / چون گرانبار کنم پشت کس از منت خویش
- ۴) ناز تو و نیاز تو شد همه دلپذیر من / تا ز تو دلپذیر شد هستی ناگزیر من

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۳. مفهوم کدام بیت، یادآور سروده زیر است؟

«مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد»

- ۱) گوش تا تشنه گفتار نباشد چو صدف / مفشان قطره خود همچو رگ ابر بهار
- ۲) سخن که تیغ زبانها ازوست جوهردار / خسی است در قدح خوشگوار خاموشی
- ۳) سست در گفتار مانند گنهکاران مباش / سعی کن چون بی گناهان بر سخن باشی سوار
- ۴) سخن گفته دگر باز نیاید به دهن / اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد

۲۴. مفهوم کدام بیت با بیت زیر، متناسب نیست؟

«هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی شک جان جانی»

- ۱) هیچ نقاشت نمی بیند که نقشی برکشد / وان که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده ای
- ۲) آن به که زبان درکشم از وصف جمالت / زیرا که به ذاتش نرسد خاطر و صاف
- ۳) ای چشم عقل خیره در اوصاف روی تو / چون مرغ شب که هیچ نبیند به روشنی
- ۴) این دریغم می کشد کافکنده ای اوصاف خویش / در زبان عام و خاصان را زبان افکنده ای

۲۵. از کدام بیت، مفهوم بیت زیر درک می شود؟

«ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد»

- ۱) تا نهادم بر سر کوبش قدم رفتم ز دست / گرده بیهوش دارو بود خاک کوی دوست
- ۲) هست در شرع محبت رسم و آیین دگر / خوردن خون جایز است و دم زدن دستور نیست
- ۳) دردسر تا نکشی صائب از این بی خبران / گوشه ای امن تر از عالم خاموشی نیست
- ۴) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست / با جان بودن به عشق در سامان نیست

رشته هنر سال ۱۴۰۰

۱. کدام گزینه، پاسخ مناسبی برای معانی تعداد بیش تری از واژه‌های زیر است؟
 «بی‌شائبه، تلبیس، متأللی، جمله، بالبداهه، زُفت، آوری»
 (۱) حيله و مکر به کار بردن، همه، زدودن، جهت
 (۲) بدون اندیشه قبلی، دست‌های از مردم، سراسر، تابان
 (۳) بدون اندیشه قبلی، نیرنگ‌سازی، درخشان، دسته‌ای مردم
 (۴) بی‌تردید، ارتجالاً، سراسر، بدون آلودگی و با خلوص و صداقت
۲. در کدام گروه واژه، معنی همه آن‌ها درست است؟
 (۱) (درزی: خیاط) (شخیص: توانا) (تأللو: طلوع کردن)
 (۲) (خفیه: مخفی‌گاه‌ها) (شگرف: قوی) (مقال: گفتار)
 (۳) (تموز: ماه چهارم رومیان) (بنات: دختران) (انابت: پشیمانی)
 (۴) (وجنه: چهره) (آخته: بیرون کشیده) (کلک: آتش‌دانی از فلز یا سفال)
۳. معنی واژه‌های «مجادله - مستغنی - مشیت - مشوش - تخلص» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟
 الف) تو پیمان همی داری و رای راست / و لیکن فلک را جز این است خواست
 ب) دل چو غنی شد ز فقیری چه غم / روز رهایی ز اسیری چه غم
 ج) از همگان بی‌نیاز و بر همه مشفق / از همه عالم نهران و بر همه پیدا
 د) گاه از ستیزه گوش فلک بر کشیده‌ای / گاه از کرشمه دیده اختر شکسته‌ای
 ه) کی دهد دست این غرض یارب که هم‌دستان شوند / خاطر مجموع ما زلف پریشان شما
 (۱) د - ب - الف - ه - ج
 (۲) د - ج - الف - ه - ب
 (۳) ه - ب - ج - الف - د
 (۴) ه - ج - الف - ب - د
۴. در کدام عبارت «غلط املائی» وجود دارد؟
 (۱) بنده درویش اگر یک ذره اخلاص چشیده بودی پروای عالمین و اعزاز و اعتراض نداشتی.
 (۲) توبت به نیت آید، نیت به عزیمت آید، عزیمت به حضرت آید و از حضرت ندای رحمت آید.
 (۳) حق تعالی می‌فرماید: قطره‌ای از سریر و قطره‌ای از ضمیر بیار و گنج سعادت از حضرت عزت ما بردار.
 (۴) هیچ آوازی نیست عزیزتر به درگاه خدای عزوجل از آواز بنده عاصی که از سر درماندگی و مفلسی بنالد.
۵. در عبارات زیر، جمعاً چند «غلط املائی» مشهود است؟
 - رأی ایشان که با ایشان مباحثه کنند به سفاهت منسوب دارند.
 - و نخواست غرض نعمتی که نشانده بود در حق او از بیخ برآرند.
 - هر وثیقت و احتیاط که واجب بود اندر آن به جای آورد.
 - جوانی خردمند از فنون فضایل حظی وافر دانست.
 (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
۶. در کدام بیت «غلط املائی» وجود دارد؟
 (۱) فرصت آن پشه راندن هم نبود / از نهیب حمله گرگ عنود
 (۲) دارو سبب درد شد اینجا چه امید است / زایل شدن عارضه و صحت بیمار
 (۳) حاسدا تا من بدین درگاه سلطان آمدم / برفتاد غلغل و برخواستت و بیل و غریو
 (۴) بر زمین است و ولیکن مرکب اقبال او / هر زمان اندر عنان آسمان ساید عنان
۷. سراینده کدام ابیات، درست معرفی شده‌اند؟
 الف) از بهر تو صد بار ملامت بکشم / گر بکشتم این عهد غرامت بکشم (حافظ)
 ب) جامه‌ای کاو نشود غرق به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است (بهار)
 ج) دردناک است که در دام شغال افتد شیر / یا که محتاج فرومایه شود، مرد کریم (شهریار)
 د) دلا خموشی چرا؟ / برون شد از پرده راز، تو پرده‌پوشی چرا؟ (عارف قزوینی)
 (۱) الف - د (۲) ب - د (۳) ب - ج (۴) ج - د

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۸. در کدام بیت، آرایه‌های «اغراق، تضاد و تشبیه»، «همگی» یافت می‌شود؟

- ۱) ای مرد فقر هست تو را خرقة تو تاج / سلطان تویی که نیست به سلطانت احتیاج
- ۲) وصال تو به شب کس را میسر چون شود هرگز / که تو چون روزگردانی به روی خود شبستان را
- ۳) تو را به مثل من ای دوست میل چون باشد / که حاصلم همه چشمی تر است و جانی خشک
- ۴) عزیز مصر اگر ما را ملامت‌گر بود شاید / تو حسن یوسفی داری و من مهر زلیخایی

۹. آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«خط عذار یار که بگرفت ماه از او / خوش حلقه‌ای است لیک به در نیست راه از او»

- ۱) تشبیه، تمثیل، اغراق، مجاز
 - ۲) تشبیه، کنایه، حسن تعلیل، مجاز
 - ۳) استعاره، تشبیه، ایهام، حسن تعلیل
 - ۴) استعاره، جناس، مجاز، حسن تعلیل
۱۰. آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات تماماً درست است، به جز:

- ۱) با محتسبم عیب مگویند که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است (جناس، ایهام)
- ۲) کمند عنبری از چین زلف دل‌بند است / فروغ مشتری از عکس روی دلدار است (حسن تعلیل، مجاز)
- ۳) ابرویش بر ماه طاقی بسته بود / مردمی بر طاق او بنشسته بود (کنایه، استعاره)
- ۴) با اهل فنا دارد هر کس سر یک‌رنگی / باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد (مجاز، تشبیه)

۱۱. در کدام گزینه، تعداد استعاره بیش‌تر است؟

- ۱) ماهم از شب سایبان بر آفتاب انداخته است / سروم از ریحان تر، بر گل نقاب انداخته است
- ۲) رشته‌ای بر قمر انداخته کاین مار سیاه است / نقطه‌ای بر شکر افکنده که این مُهرهٔ مار است
- ۳) لؤلؤ از پستهٔ خود ریخته کاین چیست؟ حدیث است / لاله در مشک نهان کرده که این چیست؟ عذار است
- ۴) بر طرف مه نشانده سیاهی که سنبل است / بر برگ گل فشانده غباری که عنبر است

۱۲. واژهٔ قافیه در کدام ابیات، به ترتیب، نقش «مفعولی، مضاف‌الیه، نهادی و قیدی» دارد؟

- الف) سرو بلند بستان با این همه لطافت / هر روزش از گریبان سر بر نکرد ماهی
ب) با لشکر تو چه حاجت رفتن به جنگ دشمن / تو خود به چشم و ابرو بر هم زنی سپاهی
ج) ای ماه سرو قامت شکرانهٔ سلامت / از حال زیردستان می‌پرس گاه‌گاهی

د) روزی چو پادشاهان خواهیم که بر نشینی / تا بشنوی ز هر سو فریاد دادخواهی

- ۱) الف - د - ب - ج
- ۲) الف - د - ج - ب
- ۳) ب - ج - د - الف
- ۴) ب - د - الف - ج

۱۳. کدام بیت، فاقد «جهش ضمیر» و دارای جمله‌ای متشکل از «نهاد + مفعول + مسند - فعل» است؟

- ۱) گمان مبر که بداریم دستت از فتراک / بدین قدر که تو از ما عنان بگردانی
- ۲) گرت هواسست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه‌دار سر رشته تا نگه دارد
- ۳) نزدی شاه رخ و فوت شد امکان حافظ / چه کنم بازی ایام مرا غافل کرد
- ۴) زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت / شیر خدا و رستم دست‌انم آرزوست

۱۴. صفت‌های «فاعلی، نسبی، مفعولی و لیاقت» به ترتیب، در کدام سروده‌ها آمده است؟

الف) در میان عشق‌بازان کوهکن مردانه رفت

ب) رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن

ج) که شد ساخته کارش از زهر چشم

د) باغی از رنگینی گفتار دارم دیدنی

- ۱) الف - ج - ب - د
- ۲) الف - د - ج - ب
- ۳) ب - الف - ج - د
- ۴) ب - ج - د - الف

۱۵. کدام بیت، فاقد «جملهٔ مرکب» است؟

- ۱) گله از فراق یاران و جفای روزگاران / نه طریق توست سعدی کم خویش گیر و رستی
- ۲) باری مگرت بر رخ جانان نظر افتاد / سرگشته چو من در همه آفاق بگشتی
- ۳) ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت / دو چندان می‌شکفت و برگ می‌کرد
- ۴) گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۶. با توجه به متن زیر همه موارد «کاملاً» درست است، به جز:

«بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان؛ در بهشت از هزار گونه نعمت است و در قرآن از هزار گونه پند و حکمت است. مثل قرآن، مثل آب است روان؛ در آب، حیات تنها بود و در قرآن حیات دلها بود.»

- (۱) در متن صفت پیشین، پسین و فاعلی مشهود است.
- (۲) حذف فعل به قرینه لفظی و معنوی وجود دارد.
- (۳) جمله ساده و غیرساده «هر دو» به چشم می خورد.
- (۴) ممیز، نقش تبعی و یک واژه دو تلفظی یافت می شود.

۱۷. کدام بیت، فاقد مفهوم «الصبر مفتاح الفرج» است؟

- (۱) به تلخی صبر کن تا معدن گوهر توانی شد / که آب بحر چون شیرین شود گوهر نمی دارد
- (۲) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع / لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست
- (۳) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد
- (۴) دل به هجران تو عمری است شکیباست ولی / بار پیری شکند پشت شکیبایی را

۱۸. مفهوم کدام بیت، در مقابل آن «غلط» آمده است؟

- (۱) اعتقادی بنما و بگذر بهر خدا / تا در این خرقة ندانی که چه نادریشم (غفلت و بی خبری)
- (۲) آتش چون نخل بادیه از ابر می رسد / هر کس که التفات به هر جو نمی کند (مناعت طبع)
- (۳) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت / ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد (ابراز عجز)
- (۴) ای داور زمانه ملوک زمانه را / جز بر ارادت تو مسیر و مدار نیست (عدم اختیار)

۱۹. کدام بیت، تداعی کننده مفهوم بیت زیر است؟

«تو را به آینه داران چه التفات بود / چنین که شیفته حسن خویشتن باشی»

- (۱) ظاهر و باطن مردان به صفا می باشد / پشت این آینه ها روی نما می باشد
- (۲) هر که را آینه گشت از خودنمایی سد راه / چون سکندر ناامید از چشمه حیوان شده
- (۳) پیش چشمی که به غیر از تو مثالی نپذیرد / حیف از آن روی نباشد که به آینه نمایی؟
- (۴) منکر آینه باشد چشم کور / دشمن آینه باشد روی زرد

۲۰. کدام بیت، با بیت زیر قرابت مفهومی دارد؟

«گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد»

- (۱) رعنائت است سرو ز اشجار میوه دار / آزاد هر که گشت سرافراز می شود
 - (۲) گر نداری میوه افکنندی چون سرو و بید / غیرتی کن سایه ای باری بیفکن بر زمین
 - (۳) میوه شیرین اگر پیدا شود در سرو و بید / عافیت پیدا در این فیروزه گلشن می شود
 - (۴) ضربت گردون دون آزادگان را خسته کرد / کو دل آزاده ای کر تیغ او مجروح نیست
۲۱. مفهوم «اصالت ذاتی - استبداد - مغلوب گشتن - تدبیر - ظرفیت وجودی» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می شود؟

الف) بحر به صد رود شد آرام گیر / جوی به یک سیل برآرد نفیر

ب) آن جا در آن برزخ سرد در کوچه های غم و درد / غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟

ج) گیتی اهل وفا نخواهد شد / شوره آب روان نخواهد داد

د) سر گرگ باید هم اول برید / نه چون گوسفندان مردم، درید

ه) بدو گشته بدخواه او چیره دست / به کارش درآورده گیتی شکست

- (۱) الف - ه - د - ب - ج (۲) ج - ب - الف - د - ه (۳) ج - ب - ه - د - الف (۴) د - ب - ه - ج - الف

۲۲. مفهوم بیت زیر از کدام بیت، استنباط می شود؟

«در این مقام، طرب بی تعب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید»

- (۱) به تلخی قطره ما را ز دریا ابر اگر گیرد / به شیرینی دگر در کار دریا می کند ما را
- (۲) تو خواهی نیک و خواهی بد کن امروز ای پسر کاین جا / عمل گر بد بود و نیک بر عامل رقم گردد
- (۳) دل چه بندی در این سرای مجاز / همت پست کی رسد به فراز؟
- (۴) ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی / دلت خلد است خالی ساز از طاووس و شیطانش

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۳. مفهوم کدام بیت، متفاوت با سایر ابیات است؟

- ۱) گفت حق اندر سفر هر جا روی / باید اول طالب مردی شوی
- ۲) در خواب دوش پیری در کوی عشق دیدم / با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن
- ۳) به منزل می‌رساند سالکان را / تپیدن‌های بی‌تابانه دل
- ۴) کار از تو می‌رود مددی ای دلیل راه / که انصاف می‌دهیم و ز ره اوفتاده ایم

۲۴. کدام ابیات، مفهومی یکسان در ذهن ایجاد می‌کنند؟

- الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا / هر که فانی شد ز خود مردانه‌ای است
- ب) گر کشته ز عشق تو شوم صاحب نامم / و ز زنده ز کوی تو روم مایه ننگم
- ج) در جلوه‌گاه جانان جان را به شوق دادم / در روز تیر باران مردانه ایستادم
- د) از شجاعت نیست با نامرد گردیدن طرف / روی گردانیدن این‌جا حمله مردانه است
- هـ) به راه عشق به مردانگی سپردم جان / که هر که جان نسپارد نه مرد میدان است

- ۱) الف - ج - هـ ۲) الف - د - هـ ۳) ب - ج - د ۴) ب - د - هـ

۲۵. کدام گزینه، با توجه به متن زیر «نادرست» است؟

«ای که مال از بحر جاه دوست می‌داری، کرم کن و تواضع پیش‌گیر که جاهی از این رفیع‌تر نیست که خلقت دوست دارند و ثنا گویند.»

- ۱) متن فوق با عبارت «از آسمان تاج بارد، اما بر سر آن کس که سر فرود آرد.» تناسب مفهومی دارد.
- ۲) متن متشکل از هفت جمله است و «ست» در «خلقت» نقش مفهومی دارد.
- ۳) در متن یک غلط املائی یافت می‌شود و مترادف واژه «مقام» نیز آمده است.
- ۴) در متن فوق منادا محذوف است و یک ترکیب وصفی وجود دارد.

رشته زبان سال ۱۴۰۰

۱. با توجه به واژه‌های زیر معنی واژه‌های زوج، کدام است؟
 «شرف، نجابت، اهلیت، داروغه، محتسب، کافی، مخنقه، عقد، مسامحه»
 (۱) اصالت، بزرگواری، سهل‌انگاری، شایستگی
 (۲) بزرگواری، مأمور حکومتی، باکفایت، لیاقت
 (۳) کارآمد، گردن‌بند، پاسبان و نگهبان، بزرگواری
 (۴) پاک‌منشی، مجری احکام دینی، بسنده، آسان گرفتن
۲. در همه ابیات واژه‌ای یافت می‌شود که «همگی» دارای معنی مشترکی هستند، به جز:
 (۱) حریر سرخ بیرق‌ها گشاده / نیستانی به آتش درفتاده
 (۲) یکی ماه پیکر درفش از برش / به ابر اندر آورده تابان سرش
 (۳) زرنشین علمت کاینات / ما به تو قایم چو تو قایم به ذات
 (۴) چورایت چنین است مردان کین / بخواه و مکن تیره روی زمین
۳. با توجه به واژه‌های داده شده، معنی واژه‌های «فرد» در کدام مورد «همگی» درست است؟
 «سامان، سفله، حمایل، طفیلی، نشئه، پگاه، عفاف، دستور»
 (۱) کیفوری، پارسایی، میسر، محافظ
 (۲) درخور، سرمستی، پر هیزکاری، وابسته
 (۳) امکان، فرومایه، نگه‌دارنده، صباح
 (۴) لایق، بدسرشت، حالت سرخوشی، اجازه
۴. در متن زیر چند «غلط املائی» یافت می‌شود؟
 «گفت: حول ارتکابی کردی و این غدر را مدخلی نیک باریک جستی. مسند خلافت را صاحب سدر چنین بوده است. این اسامی را از فانتحت تا خاتمت آر و شرط ترتیب و ترکیب در وی نگه دار تا سمع را از تو فایده دهد و جمع را از تو ماعده»
 (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج
۵. در کدام ابیات «غلط املائی» به چشم می‌خورد؟
 الف) بی‌نسیم رضات روزه عمر / سر نشوونما نمی‌یابد
 ب) گوشه و خوشه بساخت از پی مجد و سنا / گوشه عرش از سریر خوشه چرخ از بنان
 ج) در این مقام، طرب بی‌تعجب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید
 د) کمانی چو خفته ستون سطر / ز هُش چون کمندی ز چرم هُزبر
 ه) غبار هوا چشم عقلت بدوخت / سموم هوس کشت عمرت بسوخت
 (۱) الف - ب - د (۲) الف - ج - د (۳) ب - ج - ه (۴) ب - د - ه
۶. در کدام عبارت «غلط املائی» وجود دارد؟
 (۱) ملک از استماع این نصیحت امتناع نمود و سخن مُشیر بی‌نظیر را خوار داشت.
 (۲) جانب دوست تو رعایت کردن و آزر مونس تو نگاه داشتن لازم آید، دل قوی دار و هراس و نفرت را به خود راه مده.
 (۳) پیر را از مال در کار آورد تا جانب دین و مروّت مهمل گذاشت و ارتکاب این محصور به خلاف شریعت و طریقت جایز شمرد.
 (۴) تقب پادشاه و رعیت به کمال اخلاص او می‌افزود و در همه معانی او را محرم می‌داشتند و در ابواب مهمّات با او مشاورت می‌پیوستند.
۷. انتساب کدام سروده به سراینده آن «غلط» آمده است؟
 (۱) و تو شکر خدا کن، به هنگام رنج / و شکر او کن، به وقت رستن از رنج (گوته)
 (۲) چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟ (شکسپیر)
 (۳) ای مسافر دیرین بر روی خار و درد / ای چون ستاره، فروزان / بگذار گرد و خاک قدم‌هایت را بگیرم. (نزار قبانی)
 (۴) خنده‌ات که رها می‌شود / و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می‌گشاید. (تاگور)
۸. در کدام بیت «دو ایهام» و «یک استعاره» وجود دارد؟
 (۱) یک روز به شیدایی در زلف تو آویزم / زان دو لب شیرینت صد شور برانگیزم
 (۲) ساقی ار باده از این دست به جام اندازد / عارفان را همه در شرب مدام اندازد
 (۳) گریه شام و سحر شکر که ضایع نگشت / قطره باران ما گوهر یک دانه شد
 (۴) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۹. آرایه‌های مقابلِ همهٔ ابیات تماماً درست است، به جز:

- (۱) در آن دریای خون در دشت تاریک / به دنبال سر چنگیز می‌گشت (جناس، اغراق)
- (۲) میل رفتن مکن ای دوست، دمی با ما باش / بر لب جوی، طرب جوی و به کف ساغر گیر (جناس تام، مجاز)
- (۳) خواهم که پیش میرمت ای بی‌وفا طبیب / بیمار بازپرس که در انتظارمت (استعاره، ایهام)
- (۴) بین لاله‌هایی که در باغ ماست / خموشند و فریادشان تا خداست (پارادوکس، ایهام)

۱۰. آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«نا هست تاج عشق توام بر سر ای غزال / شیرین بود به شهر غزل شهریاریم»

- (۱) استعاره، جناس، تضاد، تشبیه
- (۲) استعاره، جناس، تشبیه، ایهام
- (۳) تشبیه، حس آمیزی، اغراق، ایهام
- (۴) جناس، حس آمیزی، کنایه، حسن تعلیل

۱۱. تعداد تشبیه در کدام بیت، بیش از سایر ابیات است؟

- (۱) غمی که چون سپه زنگ ملک دل بگرفت / ز خیل شادی روم رخت زداید باز
- (۲) چون رایت عشق آن جهانگیر / شد چون مه لیلی آسمان گیر
- (۳) صورت بر صورت بی حد غیب / ز اینهٔ دل تافت بر موسی ز جیب
- (۴) بی تأمل چون عرق بر روی خوبان می‌رویم / چون کمند زلف گستاخ بر و دوشیم ما

۱۲. در سرودهٔ زیر چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی وجود دارد؟

«این عیار مهر و کین مرد و نامرد است / این گلیم تیره‌بختی هاست / خیس خون داغ سهراب و ...»

- (۱) یک، هفت
- (۲) دو، هفت
- (۳) سه، هفت
- (۴) دو، هشت

۱۳. در کدام مصراع، فعل اسنادی و غیراسنادی «هر دو» یافت می‌شود؟

- (۱) من در میان جمع و دلم جای دیگر است
- (۲) ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست
- (۳) دردی است غیر مردن کان را دوا نباشد
- (۴) باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست

۱۴. صفت‌های «نسبی، فاعلی، لیاقت و مفعولی» به ترتیب، در کدام سروده‌ها آمده است؟

الف) لاله‌زاری در دل افگار دارم دیدنی

ب) تو را پاک و پاکیزه و ارجمند و توانا نامیدم

ج) از پس نبردی سخت باز می‌گردم با چشمانی خسته

د) ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین پیوند خورده‌ای

- (۱) ب - الف - ج - د
- (۲) ب - د - ج - الف
- (۳) د - الف - ب - ج
- (۴) د - ب - الف - ج

۱۵. در ابیات زیر به ترتیب «چند قید و چند مسند» یافت می‌شود؟

شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند

دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار دگر که خزان شود»

- (۱) پنج، دو
- (۲) پنج، سه
- (۳) شش، دو
- (۴) شش، سه

۱۶. نقش قسمت‌های مشخص شده در ابیات زیر، به ترتیب، کدام است؟

«با بدان کم نشین که صحبت بد / گرچه یاقی تو را پلید کند

آفتابی بدین بزرگی را / لگه‌ای ابر ناپدید کند»

- (۱) قید، مسند، نهاد، مفعول، قید
- (۲) قید، نهاد، مسند، مفعول، مسند
- (۳) مسند، نهاد، مسند، متمم، قید
- (۴) مسند، نهاد، نهاد، مفعول، مسند

۱۷. مفهوم کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

«صورت زیبای ظاهر هیچ نیست / ای برادر سیرت زیبا بیار»

(۱) چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من

(۲) می‌شد از غیرت آینه دل عاشق آب / خوبی معنی اگر جلوه به صورت می‌کرد

(۳) ضمیر پیش بین او روان چون آب می‌خواند / ز لوح چهرهٔ امروز نقش صورت فردا

(۴) نباشد نیک باطن در پی آرایش ظاهر / به نقاش احتیاجی نیست دیوار گلستان را

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۸. مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

- الف) در شکست دل ما سعی فلک بی جا نیست / می کند آینه صاف، خجل زنگی را
 ب) بر چرخ سست عهد منه دل ز سادگی / طاق شکسته نیست سزاوار شیشه را
 ج) در آن گلشن که عمر باغبان از گل بود کم تر / زهی غافل که ریزد بر زمین رنگ اقامت را
 د) تن ده به بخت شور که خوابانده است چرخ / از صبح در نمک جگر آفتاب را
 ه) دل چه بندی در این سرای مجاز / همّت پست، کی رسد به فراز
- ۱) ب - ج - ه
 ۲) الف - ج - د
 ۳) الف - د - ه
 ۴) ب - د - ه

۱۹. کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

- «چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او / سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد»
- ۱) کسی کز عشق خالی شد فسرده است / گرش صد جان بود بی عشق مرده است
 ۲) غلام عشق شو کاندیشه این است / همه صاحب دلان را پیشه این است
 ۳) دلی که عشق نبازد ز سنگ خاره بود / چه دولتی بود آن دل که عشق باره بود
 ۴) زنده نه آن است که جانی در اوست / اوست که از عشق نشانی در اوست

۲۰. کدام بیت، با سروده زیر «هم مفهوم» است؟

- «اگر فکر و حواسم این جهانی است / بهره ای والاتر از بهر من نیست / روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد / زیرا هر دم به تلاش است تا که فردا رود.»

- ۱) مرغ دل داشت هوای تو در اقلیم دگر / کرد پروازی و در دام بلا افتادم
 ۲) با اهل فنا دارد هر کس سر یک رنگی / باید که به رنگ شمع از رفتن سرخندد
 ۳) ما طایر قدسیم و ز خلوتگه انسیم / پایسته این کهنه قفس چند توان بود
 ۴) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد

۲۱. مفهوم: «کُلُّ شَيْءٍ يَرْجِعُ إِلَىٰ أَصْلِهِ» از کدام بیت، دریافت می شود؟

- ۱) به کوشش نروید گل از شاخ بید / نه زنگی به گرمابه گردد سپید
 ۲) به رحمت سر زلف تو واثقم ورنه / کشش چو نبود از آن سو چه سود کوشیدن
 ۳) ندارد بازگشتی کفر و دین غیر از سر کویش / به دریا می رود هر سیلی از کهسار ای ساقی
 ۴) بی کشش نتوان برون از قید دنیا آمدن / بی رسن از چاه هیهات است بالا آمدن

۲۲. مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می شود؟

- «بنده همان به که ز نقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد»
- ۱) تو پیش از عقوبت در عفو کوب / که سودی ندارد فغان زیر چوب
 ۲) تو یک نوبت ای ابر رحمت ببار / که در پیش باران نباید غبار
 ۳) خدایا به غفلت شکستیم عهد / چه زور آورد با قضا دست جهد
 ۴) کرم بین و لطف خداوندگار / گنه بنده کرده است و او شرمسار

۲۳. کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

- «مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد»
- ۱) عطار در دل و جان اسرار دارد از تو / چون مستمع نیابد پس چون کند روایت
 ۲) تنی چند بر گفت او مجتمع / چو عالم نباشی کم از مستمع
 ۳) سخن از مستمعان قدر پذیرد هیهات / قطره در گوش صدف گوهر شهوار شود
 ۴) سماع ای بردار نگویم که چیست / مگر مستمع را بدانم که کیست

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۴. همهٔ ابیات با بیت زیر تضاد مفهومی دارند، به جز:

«دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا / برون شد از پرده راز تو پرده پوشی چرا؟»

- ۱) سینه باغی است که گلشن شود از خاموشی / دل چراغی است که روشن شود از خاموشی
- ۲) خاموشی مهر سلیمان بود و دیو سخن / به کف دیو مده مهر سلیمان زینهار
- ۳) می کشد مهر خموشی ز جگر زهر سخن / زخم این مار شود به، به همین مهرهٔ مار
- ۴) طوطی از صحبت آینه سخن ساز شود / روی بنما و مرا بر سر گفتار بیار

۲۵. مفهوم عبارت زیر با همهٔ ابیات تناسب مفهومی دارد، به جز:

«حالی صواب آن باشد که جمله به طریق تعاون قوتی کنید تا دام از جای برگیریم که رهایش ما در آن است.»

- ۱) آب را چون مدد بود هم از آب / گلستان گردد آن چه بود خراب
- ۲) مور چگان را چو بود اتفاق / شیر ژیان را بدرانند پوست
- ۳) مرّوت نبینم رهایی ز بند / به تنها و یارانم اندر کمند
- ۴) دو دوست با هم اگر یک دلند در همه کار / هزار طعنهٔ دشمن به نیم جو نخرند

پاسخ رشته ریاضی

۱- گزینه ۲

مفتاح: کلید (درس ۱ فارسی دهم) / نمط: روش، طریقه (درس ۱ فارسی دهم) / اوان: وقت، هنگام (درس ۱۶ فارسی دهم) / برزن: کوی، محله (این واژه در منابع کنکور ۱۴۰۱ معنا نشده است اما می‌توان آن را در متن درس ۸ فارسی یازدهم پیدا کرد): که به ترتیب در بیت‌های ب، د، ج و الف موجودند.

۲- گزینه ۴

معنای درست واژگان غلط: عصیان: نافرمانی، گناه و معصیت (نیایش فارسی یازدهم) / یغور: درشت، بدقواره (درس ۱۶ فارسی یازدهم) / خدو: آب دهان، بزاق (درس ۱۴ فارسی یازدهم) / سو: دید، توان بینایی (دیده یعنی: چشم!) (درس ۱۶ فارسی یازدهم)

۳- گزینه ۳

معنای واژگان فرد، به ترتیب:

صواب: درست، پسندیده، مصلحت (این واژه در منابع کنکور ۱۴۰۱ به این صورت معنا نشده است) (درس ۱۵ فارسی یازدهم) / سریر: تخت پادشاهی، اورنگ (درس ۵ فارسی دوازدهم) / شرزه: خشمگین، غضبناک (درس ۵ فارسی دوازدهم) / معجز: سرپوش، روسری (درس ۵ فارسی دوازدهم) معنای صحیح واژه‌های بالا، بدون ترتیب در گزینه چهارم وجود دارد.

۴- گزینه ۲

صورت درست غلط‌های این متن: تبعث: نتیجه ناگوار، عاقبت بد) / معونت: مساعدت، یاری

۵- گزینه ۱

وقتی جاه (شکوه و منزلت) و منفعه (سودمندی) را داریم، پس قدر (ارزش، اعتبار) صحیح است. نه غدر (مکر و فریب).

۶- گزینه ۳

مألوف، از الفت می‌آید و یعنی خو گرفته و آشنا. پس معلوف غلط است.

۷- گزینه ۳

این گونه تست‌ها، اصلاً استاندارد نیستند و هیچ هدف آموزشی را دنبال نمی‌کنند.

بیت «الف» از ابوسعید ابوالخیر و بیت «د» از مولانا است.

۸- گزینه ۱

گزینه ۱: «جلال - جمال» جناس ناهمسان دارد. «ایهام» در بیت آفریده نشده است.

گزینه ۲: «چهره گلستان» اضافه استعاری است. طراح محترم «دو هفته» را مجاز از زمانی کوتاه گرفته است. (در اصل کنایه با رابطه نمونه‌ای)

گزینه ۳: «لب لعل» اضافه تشبیهی است و رخ بَدخشان (منطقه‌ای گوهرخیز) اضافه استعاری.

گزینه ۴: جناس کمرنگی میان «به - په» وجود دارد. «ابر احسان» اضافه تشبیهی است.

۹- گزینه ۳

گزینه ۱: «بادیه عشق» اضافه تشبیهی است. «این راه» استعاره از عشق است.

گزینه ۲: در واژه‌های «شاه‌وش»، «ماه‌رخ» و «زهره جبین» سه تشبیه (درون‌واژه‌ای) دیده می‌شود. «دُر یکتا» و «گوهر یکدانه» را می‌توان استعاره از معشوق یگانه دانست.

گزینه ۳: طبع به طوطی مانند شده. طوطی طبع به بلبل مانند شده \Leftarrow تشبیه «شکر» و «بادام» استعاره‌های آشنایی برای شما هستند.

گزینه ۴: باد و غنچه تشخیص دارند. تشبیهی در کار نیست.

۱۰- گزینه ۴

تشبیه: شکر خند (خنده‌ای به شیرینی شکر)

ایهام: شکر هم به معنی رایجش پذیرفتنی است هم در معنی یکی از زیبارویان زمان خسرو و شیرین (با وجود بار، دیگر کسی به شکر خانم بهایی نمی‌دهد!) که در کتاب آرایه‌های نشر دریافت در موردش توضیح داده بودم.

پارادوکس: این که با شیرینی کام کسی تلخ شود، متناقض‌نما است.

مجاز: طراح «کام» را مجاز دانسته است.

۱۱- گزینه ۱

این استعاره‌ها برای خوانندگان این کتاب بسیار آشناست: لعل، نُقل، شکر، پسته

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۲- گزینه ۴

- گزینه ۱: ترکیب‌های اضافی: ۱- عزمت ۲- ضامن دوام ۳- دوام جهان ۴- خون تو ۵- معنای راستی
گزینه ۲: ترکیب‌های اضافی: ۱- مرگ تو ۲- مرگت ۳- غبطه زندگانی
ترکیب‌های اضافی: مردنی چنان (چنان مردنی) ۲- غبطه بزرگ («چنان» در مصراع دوم، قید است).
گزینه ۳: ترکیب‌های اضافی: ۱- پشت زین ۲- زین خود ۳- کلبه خود ۴- خیمه خود ۵- فراز سر ۶- سرم («هیچ» مفعول است).
گزینه ۴: ترکیب‌های اضافی: ۱- گذرگه تاریخ ۲- تشنه شهادت
ترکیب‌های وصفی: ۱- بشریت رهگذار (در حال گذر) ۲- هر عاشقی

۱۳- گزینه ۲

بیت صورت سؤال از ۵ جمله تشکیل شده است. گزینه نخست، ۴ جمله است؛ گزینه دوم، ۵ جمله؛ گزینه سوم، ۳ جمله («آری» قید است نه جمله)؛ گزینه چهارم، ۴ جمله است (آنک یا اینک قید هستند نه جمله)

چو گفتمش دلم را نگاه دار، چه گفتم: از دست بنده چه خیزد، خدا نگه دارد

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

گفتمش مهر فروغی به تو روزافزون است؛ گفتم: من هم به خلافتش دل پرکین دارم

۱ ۲ ۳ ۴

هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت؛ آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت

۱ ۲ ۳

جانان من [با تو هستم] بر خیز و بشنو باگ چاووش، آنک امام علم بگرفته بر دوش («آنک» قید است).

۱ ۲ ۳ ۴

۱۴- گزینه ۲

مسند

گزینه ۱: گاهی مرداد مه^۲ و گاه دی اش نام نهادند (نامیدند)

قید مسند قید مفعول

- گزینه ۲: «صد» و «یکی» وابسته پیشین هستند. «ما» یک وابسته پسین است که به دلیل همپایگی هسته‌ها، دو ترکیب اضافی ساخته است.
گزینه ۳: «خویش» هم آوا دارد: خویش (گاوآهن). تضاد میان «دی - مرداد» و «دم سری - دل گرمی» برقرار است.
گزینه ۴: «تا» پیوند وابسته‌ساز است و «و» پایانی هم پایه‌ساز میان دو جمله.

۱۵- گزینه ۲

الف: جانش محرم اسرار عشق نیست.

نهاد مسند

ب: سر پر ز شرم و بهایی برای من است (وجود دارد).

نهاد متمم

ج: حرکاتش متناسب به هم [بود]

نهاد مسند

د: یک دشمن در نهانی برای من هست (وجود دارد).

نهاد قید متمم

۱۶- گزینه ۱

ای [کسی که] کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش [است] و از تشنگی ات در جوش و خروش [است] [با تو هستم]

مسند

منادا

جز تو که فرات رشحه‌ای از یم توست، نشنیدم که دریا مشک (را) بر دوش بکشد.

مفعول

مفعول

۱- البته می‌توان در این جا جمله «گفت که» را حذف شده در نظر گرفت از نگاه طراح مقدم دور مانده است.

۲- طراح محترم «مرداد مه» را ترکیب اضافی جابه‌جا (مقلوب) دانسته است.

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۷- گزینه ۳

مفهوم بیت گزینه ۳، «از صورت و ظاهر به معنا و باطن رسیدن» است (فراست و ژرف‌نگری) و ربطی به تزویر و دورویی ندارد. معنای بیت گزینه دوم: آدمیان پاک‌سرشت و سبک‌روح با دندان بر دل فشردن (شکیبایی و تحمل رنج و مصیبت) در زندان این روزگار رخنه می‌کنند و راهی برای رهایی خود می‌گشایند. (صبر و تحمل مایه‌رهایی از رنج روزگار است.)

۱۸- گزینه ۲

شرف‌المکان بالمکین: ارزش هر مکان به کسی است که در آن حضور دارد. نگین انگشتر نیز خود ارزشمند است و مهم نیست که آن را در چه جایگاهی بنشانیم.

۱۹- گزینه ۳

بیت سوم با مفهوم رایج صورت سؤال تقابل دارد و بیت چهارم تناسب!

۲۰- گزینه ۱ (۴)

«سر به گریبان فروردن» کنایه از غم و افسردگی یا گوشه‌گیری و سکوت است نه خاکساری و فروتنی، پس گزینه یک تناسبی با مفهوم صورت سؤال ندارد. بیت چهارم، خاکساری و تواضع را مایه‌نشاط و سرزندگی و رویش می‌داند که با مفهوم صورت سؤال هم‌راستا است و مشخص نیست در کلید اولیه سازمان سنجش چرا گزینه ۴، انتخاب شده است. در بیت پایانی همین غزل نیز صائب می‌گوید:

در ایام «خزان» صاف است آب جوی‌ها، صائب / زلال زندگی در موسم پیری ست بی‌غش‌تر

۲۱- گزینه ۱ (۴)

با فرعون که سرکش و طاغی است باید به نرمی و مدارا سخن گفت تا خشمگین نشود و به راه راست بیاید ← با آزر و نرمی سخن بگو تا سخنی درشت و سخت نشنوی ← گزینه ۱

در گزینه ۴، از قدرت عشق سخن رفته است، از سنگ خارا می‌توان تندیس آدمیان را ساخت اگر عشق لب شیرین و گرمای چهره او انگیزه سنگ‌تراش (فرهاد) باشد.

در ادامه همین غزل، صائب می‌گوید:

ز شوق بیستون آینه را بر سنگ زد شیرین / خوشا کاری که بر آتش نشاند «کارفرما» را

بنابراین آشکارا مشخص است که مقصود از «کارفرما» شیرین است و با غزلی سراپا عاشقانه روبه‌رو هستیم که هیچ ارتباطی با مفهوم تعلیمی آیه یاد شده در صورت سؤال ندارد و مشخص نیست چرا گزینه ۴ در کلید اولیه سازمان سنجش انتخاب شده است.

۲۲- گزینه ۱

مفهوم هر دو بیت الف و ب یکسان است: نکوهش و شکوه از ترک میهن، اما در بیت الف شاعر در وطن است و جلای وطن را نکوهش می‌کند؛ درست برخلاف بیت ب که در آن شاعر ترک وطن کرده و از کار خود پشیمان است؛ بنابراین تضادی تصویری و معنایی میان بیت‌های الف و ب وجود دارد اما مفهوم و پیام هر دو بیت یکسان است. (متأسفانه طراحان محترم در انتخاب واژه‌های صورت سؤال دقت کافی را به خرج نمی‌دهند.) مفهوم بیت ج: «خاک» در این جا مجاز از زمین و دنیای مادی است که سزاوار دل بستن و خانه‌گزیدن نیست؛ یعنی در این بیت، اصلاً «وطن» در معنای میهن به کار نرفته است. (این نکته بسیار زیبا و زیرکانه در این تست گنجانده شده بود.)

۲۳- گزینه ۱

مفهوم بیت نخست «برجاماندن نام و یاد نیک» است که ارتباط خاصی به ضرب‌المثل «از ماست که بر ماست» ندارد؛ به همین دلیل تشخیص گزینه مورد نظر طراح محترم دشوار نبود.

۲۴- گزینه ۳

مفهوم بیت صورت سؤال: خداوند به هر کسی آنچه را می‌دهد که سزاوارش هست.

۲۵- گزینه ۴

برای شما بیت و مفهوم بسیار آشنا بود!

پاسخ رشته تجربی

۱- گزینه ۴

زهی: آفرین، شگفتا، خوشا (ستایش فارسی دهم) / صاحب‌دل: عارف، آگاه (درس ۱۶ فارسی دهم) / جفا: بی‌وفایی، ستم (درس ۷ فارسی دهم) / مرحمت: احسان، لطف، مهربانی (نیایش فارسی دهم)؛ که به ترتیب در بیت‌های ج، د، الف و ب موجودند.

۲- گزینه ۴

منت: سپاس، شکر، نیکویی (درس ۱۶ فارسی دهم) (واژه نیکویی از منابع کنکور ۱۴۰۱ حذف شده است) / صحیفه: کتاب (درس ۱۸ فارسی دوازدهم) / ابدیت: جاودانگی، پایداری، بی‌کرائگی (درس ۹ فارسی دوازدهم) / روایی: ارزش، اعتبار (درس نیایش فارسی دوازدهم) / محظوظ: بهره‌ور (درس ۱۶ فارسی دوازدهم) / شگرف: قوی، نیرومند (درس ۱۴ فارسی دوازدهم) / آخته: بیرون کشیده، بر کشیده (درس ۱۷ فارسی دوازدهم)؛ که گزینه نخست معنای ۲ واژه، در گزینه دوم معنای ۳ واژه، در گزینه سوم معنای ۱ واژه و در گزینه چهارم معنای ۴ واژه از واژه‌های بالا را در بردارد.

۳- گزینه ۳

معنای واژگان زیر غلط است:

تعبیر: بیان کردن، شرح دادن، بازگویی (درس ۹ فارسی دوازدهم) / اسرا: (ع) در شب سیر کردن (ع) جمع اسیر (درس ۹ فارسی دوازدهم) / جراره: ویژگی نوعی عقرب زرد بسیار سمی (درس ۸ فارسی دوازدهم) / زخمه: ضربه، ضربه زدن (ضربه‌زننده غلط است) (درس ۱۰ فارسی دوازدهم)

۴- گزینه ۴

غلط‌ها در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: کراهیت (ناپسندی) / گزینه ۲: آتش فراق (آتش جدایی) / گزینه ۳: گذارده‌اند: گذاشته‌اند (اگر اشتباه پاسخ داده‌اید برگردید و دفتر سوم را مرور کنید)

۵- گزینه ۳

صورتِ درستِ غلط‌های این عبارت: منقلب (آشفته)، ضجّه (ناله و زاری، شیون)، توجیه (دلیل آوردن)

۶- گزینه ۲

در عبارت ب، اصرار (پافشاری) صحیح است و در عبارت ج، صواب (درست).

۷- گزینه ۱

این گونه تست‌ها، اصلاً استاندارد نیستند و هیچ هدف آموزشی را دنبال نمی‌کنند.

۸- گزینه ۱

جناس تام میان «چین» (سرزمین چین) و چین (چین و شکن مو) آشکار است، اما از «چین» در مصراع دوم معنی «سرزمین چین» نیز قابل برداشت است: در پیچ و خم موی تو گویی صد سرزمین چین نفهته است که این همه بوی خوش مشک از آن به مشام می‌رسد. استعاره در این بیت به سختی پذیرفتی است؛ شاید طراح «افشاندن زلف» را استعاره مکنیه به شمار آورده است، گویی زلف یار درختی بارور است و بار آن مشک است و نافه.

۹- گزینه ۱

گزینه ۱: «نرگس» و «سوسن» انسان انگاشته‌اند و این تشخیص در دل استعاره مکنیه آمده است. ایهامی در کار نیست. گزینه ۲: «روزی» را می‌توان دو گونه معنا کرد: ۱- اگر بوسیدن جام لبش رزق و روزی من نیست. ۲- اگر بوسیدن جام لبش در میان نیست، کاشکی روزی (یک روز) می‌افتاد (اتفاق می‌افتاد) که ...

«در» را می‌توان مجاز از خانه گرفت یا «جام» را مجاز از شراب.

گزینه ۳: در درخشش شمشیر و بسیاری احسان مخاطب اغراق شده است.

«بار احسان» اضافه تشبیهی است (وجه شبه: بسیاری و سنگینی).

گزینه ۴: به «قلم» شخصیت انسانی داده شده است در قالب استعاره مکنیه. «مجلس» را می‌توان مجاز از زبان‌آوران و سخنوران دانست. (یا «کام» را مجاز از دهان)

۱۰- گزینه ۲

روشن است که طراح تشخیص جناس تام در واژه «آهو» برایش مهم بوده است.

«آهو» در پایان بیت حتماً معنای عیب می‌دهد. «آهو»ی دوم را می‌توان به دو شکل معنا کرد: ۱- غزال و آهو ۲- بیماری (یعنی بیماری و خماری چشم تو، شیران را هم اسیر خود می‌کند).

«آهوچشم» تشبیه درون‌واژه‌ای دارد. «شیرگیر بودن» کنایه از قدرت بسیار است. «آهو» ی سوم، استعاره از چشمان یار است.

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۱- گزینه ۱

با ایهام واژه ضحاک شاگردان و خوانندگان من همگی آشنا بودند. «ضحاک» به معنی «آژیدهاک» در ترکیب «لب ضحاک» اضافه تشبیهی پدید می‌آورد. (لبان تو به که به خونخواری آژیدهاک است.) «مار سر زلف» نیز اضافه تشبیهی است. تلمیح بیت آشکار است. طراح محترم «ملک هم» را مجاز از همه دنیا یا مردم ایران گرفته است.

۱۲- گزینه ۲

الف: با آمدن «نیست» در آغاز جمله اول و «را» ی جانشین کسره در جمله دوم به سادگی آشکار می‌شود که هر دو جمله به شیوه بلاغی است.

ب: دو جمله مصراع نخست به شیوه عادی است و جمله مصراع دوم به شیوه بلاغی

ج: جانا، هزاران آفرین بر جانت از سر تا قدم [باد] ← شیوه عادی // دو جمله مصراع دوم به شیوه بلاغی آمده‌اند.

نهاد متمم متمم

د: ای تو با جمله و تنها (فقط) از منی ← شیوه عادی

فی الجمله [تو] نور چشم من هستی و [تو] جان دل تنهایی ← شیوه عادی
قید

ه: سیاوش سیه را به تندى بتاخت ← شیوه عادی

نهاد مفعول قید

[او] نشد تنگ دل ← شیوه بلاغی // [او] جنگ آتش بساخت ← شیوه عادی

فعل مسند مفعول

۱۳- گزینه ۳

دانستن «به» در مقام سوگند، نکته پاسخ‌گویی به این پرسش آشنا برای شماست:

به جان خواجه و حق قدیم و عهد درست [سوگند می‌خورم] که مونس دم صبحم دعای دولت تو است.

حذف به قرینه معنایی فعل گذرا به مسند

۱۴- گزینه ۴

دیرینه: دیر + ینه ← صفت نسبی

دریدنی: دریدن + ی ← صفت لیاقت (البته می‌توان «ی» را نکره نیز دانست)

روا: رو + ا ← صفت فاعلی (این نکته‌ها برای هم مانند خوانندگان این کتاب آشنا نبود!)

آلوده: آلود + ه ← صفت مفعولی

۱۵- گزینه ۱ (۲)

«الهی» صفت نسبی است اما شاهی (پادشاهی) اسم است ← گزینه دوم غلط است. «نامه» و «رقعه» مترادف هستند. آینه - آینه (آینه) دو تلفظی است ←

گزینه نخست درست است. آشکار نیست چرا در پاسخ‌نامه اولیه سازمان سنجش گزینه نخست انتخاب شده است.

۱۶- گزینه ۳

با توجه به گزینه‌ها، تنها گزینه نسبتاً درست، گزینه سوم است؛ البته برای انتخاب آن باید مصراع دوم بیت نخست را به شیوه‌ای نامعلوم خواند و میان «درد» و «این جهان» درنگ کرد تا «را» بدل از کسره از آب در بیاید.

گمان مبر که مرا درد، این جهان باشد = گمان مبر درد من این جهان باشد ← من در «مرا» مضاف‌الیه است.

نکته زیبای این تست تفاوت میان گزینه ۳ و ۴ است که تشخیص گزینه درست کاملاً به درک ادبی وابسته است: «دریغ آن باشد» یا «آن دریغ باشد»؟

حُب، شاعر می‌خواهد درباره «دریغ» توضیح بدهد یا «آن»؟

بله، درباره دریغ ← «دریغ» نهاد جمله است.

۱۷- گزینه ۴

در بیت گزینه چهار، حتی محرمان و خاصان درگاه هم به حریم عشق راه ندارند!

۱۸- گزینه ۲

بیت گزینه ۲ را بارها در طول سال خوانده و معنا کرده بودم و تأکید بسیار بر آرایه‌ها و مفهومی داشتم و این هم جایزه اهل دریافت بودن!

مفهوم بیت گزینه دوم: برای رسیدن به حریم یار، تحمل سختی‌های بسیار لازم است.

۱۹- گزینه ۱

ناپایداری قدرت دنیایی و سرنگون شدن قدرتمندان، مفهوم آشنا و مشترک دو بیت است. («گردن» را می‌توانیم مجاز یا کنایه از پهلوان و زورمند بدانیم.)

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۰- گزینه ۳

دقیقاً همان بیت‌ها و همان مفاهیم و نکته‌های آشنا برای شما!
بر پای سعی زنجیر آهنین گذاشتن به این امید که رزق و روزی خود عاشق و جویای ماست و نیازی به تلاش برای یافتنش نیست در تقابلی است با مفهوم بیت
آشنای صورت سؤال.

۲۱- گزینه ۱

مفهوم مشترک دیگر بیت‌ها: تقابل عقل و عشق

۲۲- گزینه ۲

مفهوم مشترک دیگر بیت‌ها: بر جا ماندن نام و یاد نیکو.

۲۳- گزینه ۳

عشق فاصله‌ها را از میان می‌برد!

۲۴- گزینه ۲

روزگار ارزش گوه‌های قیمتی خود را می‌داند، هم‌چنان که آتش سیاوش را در امان داشت و نسوزاند.

۲۵- گزینه ۴

تنها بیتی که به رابطه میان انسان و خدا (آن بزرگ) اشاره دارد، بیت گزینه چهارم است که درباره نشان یافتن از دوست (خداوند) سخن می‌گوید.

پاسخ رشته انسانی

۱- گزینه ۳

شوخ: آلودگی، چرک (درس ۸ فارسی دهم) / نمط: روش، طریقه (درس ۱ فارسی دهم) / شوریده: کسی که ظاهری آشفته دارد، عاشق و عارف (درس ۸ فارسی دهم) / غنا: توانگری، بی‌نیازی (درس ۱۰ فارسی دهم)
دقت کنید که در این سوال معناها در صورت سؤال داده شده بود و شما باید خود واژه‌ها را از واژه‌نامه کتاب درسی به یاد می‌آوردید.

۲- گزینه ۳

دوال: چرم و پوست (درس ۱ فارسی یازدهم) / رقعت: رقع، نامه کوتاه، یادداشت (درس ۱ فارسی یازدهم) / درایت: آگاهی، دانش، بینش (درس ۵ فارسی یازدهم) / التهاب: شعله‌ور شدن و برافروختن؛ مجاز از ناآرامی، بی‌قراری، اضطراب (درس ۵ فارسی یازدهم) / باره: اسب، دیوار قلعه، حصار (درس ۱۲ و ۱۳ فارسی یازدهم) / اذن: اجازه، رخصت (درس ۵ فارسی یازدهم) در گزینه نخست «دوال»، «درایت» و «باره»، در گزینه دوم «باره»، «التهاب»، «اذن»، در گزینه سوم همه واژگان و در گزینه چهارم «رقعت» و «درایت» درست معنا شده است.

۳- گزینه ۲

معنای درست واژه‌هایی که غلط معنا شده‌اند. استقرار: برپایی، مستقر شدن (درس ۳ فارسی دوازدهم) / رواق: بنایی با سقف گنبدی یا به شکل هرم (درس ۸ فارسی دوازدهم) / شبح: آن چه به صورت سیاهی به نظر می‌آید، سایه موهوم از کسی یا چیزی (درس ۱۰ فارسی دوازدهم) / طیلسان: نوعی ردا / خشاب: جعبه فلزی مخزن گلوله که به اسلحه وصل می‌شود و گلوله‌ها پی‌درپی از آن وارد لوله سلاح می‌شود (درس ۱۱ فارسی دوازدهم)

۴- گزینه ۲

در گزینه نخست، برخاستی (بلند می‌شد) صحیح است. / در گزینه سوم: ملازم (همراه، هم‌نشین) صحیح است / در گزینه چهارم، غالب شدن (چیره شدن) صحیح است.

۵- گزینه ۴

ما اصلاً در زبان فارسی خوابیدن نداریم و خابیدن (جویدن، چیزی را با دندان نرم کردن) صحیح است.

۶- گزینه ۲

صورت درست واژه‌های غلط: تقریر (بیان کردن)، خار (تیغ گل)

۷- گزینه ۱

این گونه تست‌ها، اصلاً استاندارد نیستند و هیچ هدف آموزشی را دنبال نمی‌کنند.

۸- گزینه ۱

گزینه ۱: ۱- نپرستم ۲- تیغ جفا

گزینه ۲: ۱- چمن (گلستان) حسن ۲- چمن (گلستان) لطافت ۳- گلستان وصال

گزینه ۳: ۱- زلف لیلی صفت (زلف که مانند زلف لیلی است) ۲- تشبیه زلف به دام ۳- دانه خال

گزینه ۴: ۱- سواد زلف ۲- زلف شبرنگ ۳- شاعر خود را به شمع مانند کرده (در پایان بیت «سودا» اشتبهاً در دفترچه کنکور، «سواد» تایپ شده است.)

۹- گزینه ۴

گزینه ۱: چمن، مجاز از باغ و گلستان است. «دل مرغان چمن بسوزد»، تشخیص و استعاره مکنیه است. «ثمر» استعاره مصرحه از توانایی و زیبایی دوران جوانی است.

گزینه ۲: جناس میان «در - بر» برقرار است. «در تاب بودن» و «کوتاه‌دستی» هر دو کنایه است.

گزینه ۳: مصراع نخست متناقض‌نما است. نسبت دادن دود پروری به گردون (آسمان) تشخیص و استعاره مکنیه است.

گزینه ۴: حسن تعلیل بیت آشکار است؛ اما «مهر» را نمی‌توان عشق در نظر گرفت زیرا نه عشق شعاع دارد نه جسم و این فقط خورشید است که شعاع و پرتو از آن تابان است، پس بیت ایهام ندارد.

۱۰- گزینه ۳

الف: «کمین» در معنای «کم‌ترین» آمده اما در کنار «کماندار»، «شیر» و «نخجیر» معنای رایج آن نیز به ذهن خطور می‌کند ⇒ ایهام تناسب

ب: «مردم» هم در معنای مردمک چشم پذیرفتنی است، هم خلایق ⇒ ایهام

ج: تابش مهر منیر، فقط یک معنی دارد: تابش خورشید نورانی

د: «مهر» در معنای عشق آمده است اما در کنار «مهوشان» معنای خورشید نیز از آن به ذهن خطور می‌کند ⇒ ایهام تناسب

ه: ایهام تناسب «چنگ» آشکار است.

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۱- گزینه ۱

بیت «ها» اسلوب معادله ندارد، بلکه دو حسن تعلیل در مصراع‌ها آفریده شده است ← گزینه ۲ رد می‌شود. اسلوب معادله در بیت «ج» کمی ایراد دارد زیرا مصراع دوم وابسته دستوری مصراع نخست است. اسلوب معادله بیت الف، کامل و بدون ایراد است ← روی گزینه ۱، تمرکز می‌کنیم ← در بیت «د» برای جهش دانه‌های سپند (اسفند) که روی آتش می‌ریزیم، علت شاعرانه آمده است و حسن تعلیل پذیرفتنی است ← نسبت دادن «آغوش» به گل، تشخیص و استعاره مکنیه است ← رنگین لباسی، **نشانه** توجه به ظواهر و اشرافی‌گری است، پس کنایه در کار است ← «روی گندم‌گون» تشبیه درون‌واژه‌ای دارد ← گزینه ۱، درست است.

۱۲- گزینه ۴

گزینه ۱: بتخانه و مقصود معطوف هستند.
گزینه ۲: «نیاز» و «عتاب» نقش تکرار دارند (بیت برای شما آشنا بود!)
گزینه ۳: نه نقش تبعی در کار است نه ممیز («لحظه» هسته گروه است).
گزینه ۴: «دوا» نقش تکرار دارد و «رشته» ممیز است.

۱۳- گزینه ۳

تن‌آسانی: تن‌آسان + ی // ویرانی: ویران + ی // قربانی: قربان + ی // ظلمانی: ظلم + انی

۱۴- گزینه ۳

در دفترچه کنکور زیر هیچ واژه‌ای از گزینه‌های ۱ و ۲ خطی کشیده نشده بود.
نخوانم = **ننام** ← «سرو» و «مه» مسند است. // «ت» مفعول است.
کنند = **گردانند** ← «زندانی» مسند است // «ات» مفعول است.
در گزینه چهارم، «ت» مضاف‌الیه است.

۱۵- گزینه ۴

دانسته: دانست + ه ← صفت مفعولی
چاره‌ساز: چاره + ساز (بن مضارع) [+نده] ← صفت فاعلی (مرکبِ مرکب)
مردانه: مرد + انه ← صفت نسبی
دیدنی: دیدن + ی ← صفت لیاقت
(بی‌گناه دانش‌آموزانی که به سخن معلم‌نمایان و هرزآموزان اعتماد کردند و مبحث ساختمان واژه‌ها را از منابع مطالعاتی خود حذف کردند!)

۱۶- گزینه ۳

در متن هیچ فعلی در معنای «**پنداشتن**»، «**نامیدن**» یا «**گرداندن**» نیامده است؛ پس جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» نمی‌تواند وجود داشته باشد.

۱۷- گزینه ۱

تست برای خوانندگان کتاب‌های من کاملاً آشنا بود. بیت نخست بیان داستان است اما در سه بیت دیگر نمودهای از فرهنگ و آیین ایران باستان به چشم می‌خورد و سه جنبه ملی دارند.

۱۸- گزینه ۲

هر سه بیت بر مفهوم «اصالت ذات» تأکید دارند.

۱۹- گزینه ۴

در بیت‌های ۱، ۲ و ۳ غم، زاده عشق است و دوست‌داشتنی، اما در گزینه ۴، غم جانکاه است و تباهی‌آفرین.

۲۰- گزینه ۱

تنها بیتهایی که مانند بیت صورت پرسش، بر تلاش و کوشش انسان تأکید دارد، بیت گزینه نخست است.

۲۱- گزینه ۳

برای شما خوانندگان این کتاب بسیار ساده و آشنا بود!

۲۲- گزینه ۲

باز هم برای شما اهالی یافتن و دریافتن بسیار ساده و آشنا بود!

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۳- گزینه ۱

در هر دو بیت، حضور «شنونده مشتاق» لازم است تا گوینده سخنان دلنشین و پر شور بر زبان آورد. (رگ ابر: باریکه‌ای سیاه از ابر باران‌زا در آسمان صاف، که می‌بارد و می‌رود، همچون رگی در میان پوست بدن که بریده می‌شود.)

۲۴- گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت‌ها «توصیف‌ناپذیری خداوند» است؛ اما در بیت گزینه ۴، مردم عادی در حال توصیف خداوند تصویر شده‌اند.

۲۵- گزینه ۲

هر دو بیت گزینه‌های ۱ و ۲ به سخن نگفتن عارف آگاه اشاره دارند، اما مفهوم «در نهایت رنج دم بر نیاوردن» فقط در بیت گزینه ۲ و بیت صورت سؤال مشترک است.

پاسخ رشته هنر

۱- گزینه ۴

بی‌شائبه: بدون آلودگی و با خلوص و صداقت، پاک، خالص (درس ۹ فارسی یازدهم) / تلبیس: حقیقت را پنهان کردن، حيله و مکر به کار بردن، نیرنگ‌سازی (درس ۸ فارسی یازدهم) / متألّی: درخشان، تابان (درس ۷ فارسی یازدهم) / جمله: همه، سراسر (درس ۶ فارسی یازدهم) / بالبداهه: ارتجالاً، بدون اندیشه قلبی (درس ۹ فارسی یازدهم) / ژفت: زودن (درس ۱۰ فارسی یازدهم) / آوری: بی‌گمان، بی‌تردید، به‌طور قطع (درس ۱۲ فارسی یازدهم)

۲- گزینه ۴

در گزینه نخست، شخیص (بزرگ و ارجمند) (درس ۱۶ فارسی دوازدهم) و تالّو (درخشش)؛ در گزینه دوم، جمع بودن معنای خفیه (درس ۱۶ فارسی دوازدهم) و در گزینه سوم تموز (ماه دهم از سال رومیان) (درس ۹ فارسی دوازدهم) غلط است.

۳- گزینه ۲

مجادله: جدال و ستیزه (درس ۱۵ فارسی یازدهم) / مستغنی: بی‌نیاز (درس ۲ فارسی دهم) / مشیت: اراده، خواست خدای تعالی (درس ۱۰ فارسی دهم) / مشوش: آشفته و پریشان (درس ۹ فارسی دهم) / تخلص: رهایی (درس ۱۵ فارسی یازدهم)

۴- گزینه ۱

اعزاز (تباه کردن) ربطی به اعراض ندارد پس می‌فهمیم که اعراض (روی برگرداندن) صحیح است (البته اعزاز و معنایش ربطی به کتاب درسی و دانسته‌های شما ندارد)

۵- گزینه ۱

صورت درست تنها غلط این عبارات غرس (نشاندن درخت در زمین) است.

۶- گزینه ۳

حتماً می‌دانید که غریو (فریاد و بانگ) بلند می‌شود. پس برخاستن صحیح است.

۷- گزینه ۴

این‌گونه تست‌ها اصلاً استاندارد نیست و هیچ هدف آموزشی را دنبال نمی‌کنند. (سراینده بیت الف، مولانا و سراینده بیت ب، عارف قزوینی است)

۸- گزینه ۲

در گزینه ۱: اغراق یافت نمی‌شود. در گزینه ۲، شب و روز تضاد دارند؛ در درخشش چهره یار اغراق شده است؛ فضای شبستان به روز مانند شده است. در گزینه ۳، اغراق و تشبیه دیده نمی‌شود.

در گزینه ۴، تضاد و اغراق پدید نیامده است.

پرسش: «چون» در بیت گزینه دوم، به چه معنایی آمده است؟

۹- گزینه ۳

«بگرفت ماه از او»: ۱- ماه (چهره یار) را آن خط (موهای نوژسته و ظریف) پوشاند ۲- ماه از باریدن عذار یار، گرفت (زیرا چهره یار از آن زیباتر بود و دیگر جایی برای خودنمایی ماه نبود!)

با معنای ۱، استعاره مطرح می‌شود و با معنای ۲، حسن تعلیل.

شبیه خط چهره یار به حلقه نیز آشکار است.

۱۰- گزینه ۲

گزینه ۱: عیب - عیش: جناس ناهمسان // «مدام»، ایهام آشنایی دارد.

گزینه ۲: حسن تعلیل آشکار است اما مجازی در کار نیست.

گزینه ۳: «ماه» استعاره از چهره یار است. «طاق» در مصراع دوم استعاره از ابروی یار است. («مردم»، ایهام زیبایی دارد).

گزینه ۴: «سر» مجاز از قصد است (بارها گفته بودم که «سر کاری داشتن» کنایه نیست بلکه مجاز است!) «به‌رنگ» ادات تشبیه است.

۱- با توجه به معنای کلی بیت و منطق میان دو مصراع، آشکار می‌شود که مصراع نخست باید پرسش منفی باشد «چون: چگونه (معنای بیت: وصال تو در تاریکی شب هرگز برای کسی ممکن نمی‌شود زیرا روی تو شب را به روز مبدل می‌کند!»)

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۱- گزینه ۱

گزینه ۱: ۱- ماه استعاره از یار است. ۲- «شب» استعاره از گیسوی سیاه است. ۳- «آفتاب» استعاره از صورت درخشان یار است. (شب یا همان گیسوی یار به سایه بان مانند شده است.) ۴- «سرو» استعاره از یار است. ۵- «ریحان» استعاره از موهای یار است. ۶- «گل» استعاره از چهره یار است («ریحان» یا همان موهای یار به «نقاب» مانند شده است.)

گزینه ۲: ۱- «رشته» استعاره از گیسوی بافته یار است. ۲- «قمر» استعاره از چهره تابان است. («رشته» یا همان گیسوی بافته به مار مانند شده است.) ۳- «نقطه» استعاره از خال است. ۴- «شکر» استعاره از لب یا دهان یار است (نقطه یا همان خال به مهره مار مانند شده است.)
گزینه ۳: بسته استعاره از دهان کوچک یار است و مشک استعاره از موهای مشکلی او. می توان گفت که حدیث و واژه های درخشانی که از دهان یار بیرون می تراود به لؤلؤ مانند شده و چهره او به لاله (یا این که لاله و لؤلؤ را می شود استعاره نیز گرفت.)
گزینه ۴: این بیت، ۴ استعاره و ۲ تشبیه دارد (پیدا کردنش دیگر با خودتان)

۱۲- گزینه ۴

باید نخست بیت ها را مرتب کنیم:

الف: هر روز از گریبانش ماهی سر بر نکرد.

نهاد

ب: تو خود سپاهی را با چشم و ابرو بر هم می زنی.

مفعول

ج: از حال زبردستان گاه گاهی می پرس

قید

د: «دادخواهی» پس از کسره آمده و مضاف الیه است.

۱۳- گزینه ۳

گزینه ۱: «جهش ضمیر رخ داده و جای «ت» پس از «فتراک» است.

گزینه ۲: «جهش ضمیر رخ داده و جای «ت» پس از «است» می باشد؛ همچنین فعلی هم معنای «گرداندن، پنداشتن، نامیدن» در بیت دیده نمی شود.

گزینه ۳: «ضمیر پیوسته ای در این بیت دیده نمی شود. «گرد» در معنا «گرداند» آمده است.

گزینه ۴: «جهش ضمیر رخ داده و جای «م» پس از «آرزو» است.

۱۴- گزینه ۳

مرد + انه ← مردانه (صفت نسبی)

ره (بن مضارع) ← رها (صفت فاعلی)

ساخت + ه ← ساخته (صفت مفعولی)

دیدن + ی ← دیدنی (صفت لیاقت)

۱۵- گزینه ۱

«چندان که» و «گر» در گزینه های سوم و چهارم، وجود جمله های مرکب را آشکار می کند. پیوند وابسته ساز گزینه دوم هر [که] است که از میان دو مصراع حذف شده است.

۱۶- گزینه ۲

روشن است که حذف فعل در این عبارت رخ نداده است.

۱۷- گزینه ۴

در بیت گزینه چهارم، شاعر از شدت پیری و فرسودگی دیگر توان صبر و تحمل ندارد.

۱۸- گزینه ۱

بیت گزینه نخست، جزو بیت هایی از دیوان حافظ است که شرح دهندگان و حافظ پژوهان نیز در معنا کردنش گاهی دچار اشکال شده اند و اتفاق نظر کاملی بر معنای آن وجود ندارد؛ بنابراین پاسخ گویی به این پرسش فقط از عهده داوطلبانی برمی آید که اهل حافظ خوانی و حافظ پژوهی بوده باشند.
احتمالاً در این بیت منظور حافظ این بوده است که به من به دیده شک منگر و خرقه پوشی مرا حمل بر تزویر و سالوس من مکن؛ این شرایط نابسامان و سخت خواهد گذشت و من دوباره به همان کسوتی درخواهم آمد که بودم.

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۹-۲ (۱)

مفهومی که طراح محترم از بیت صورت سؤال برداشت کرده‌اند، «خودشیفتگی» است (یار محو زیبایی‌های خود است). تو آن چنان محو تماشای زیبایی خود در آینه هستی که اصلاً توجه نداری که دو نفر هم دو طرف آینه هستند و آن را روبه‌روی تو نگه داشته‌اند و امیدوارند که به گوشه چشمی در آن‌ها نظر کنی. در بیت گزینه دوم نیز، اسکندر نمادی از خودشیفتگی است. در بیت گزینه سوم عاشقان در انتظار نگاه معشوق هستند. پس هر دو گزینه به نوعی با بیت صورت سؤال تناسب دارند؛ اما از آن‌جا که اصطلاح «تداعی» بیش‌تر برای تصاویر به کار می‌رود، تصویر بیت دوم به تصویر بیت صورت سؤال نزدیک‌تر است و شاید دلیل انتخاب این گزینه در کلید اولیه سازمان سنجش همین نکته بوده باشد.

۲۰- گزینه ۲

در هر دو بیت، به این مفهوم اشاره شده است که اگر ثروتمند هستی به دیگران کمک مالی برسان و اگر ثروتمند نیستی دست کم باری بر دوش دیگران نباش یا از حداقل کمکی که برایت ممکن است دریغ نکن.

معنای بیت گزینه سوم: اگر سرو و بید میوه‌ای شیرین و خوشمزه داشته باشند (که ندارند) در زیر این آسمان کبود هم امن و آسایش فراهم می‌شود (که نمی‌شود)!

۲۱- گزینه ۳

معنای بیت الف: دریا با وجود ریختن صد رود جوشان به سینه‌اش، آرامش خود را از دست نمی‌دهد اما جویبار (که ظرفیتش اندک است) با جاری شدن یک سیل در آن؛ غوغا و فریاد برمی‌آورد.

معنای بیت ج: هم چنان که در شوره‌زار آب زلال و گوارا روان نیست، در دنیا هم وفاداری به چشم نمی‌خورد (اسلوب معادله)

۲۲- گزینه ۱

این مفهوم که خوشی و ناخوشی دنیا در هم آمیخته است در هر دو بیت دیده می‌شود.

۲۳- گزینه ۳

مفهوم رایج بیت‌های دیگر: لزوم داشتن راهنما برای پیمودن مسیر عرفان و کمال (این مفاهیم برای خوانندگان این کتاب آشناست)!

۲۴- گزینه ۱

مفهوم مشترک سه بیت: فناء فی الله

۲۵- گزینه ۴

«از بهر» درست است (به معنا توجه کنید!) «جاه» و «مقام» هم معنا هستند. میان «این» و «رفیع‌تر» باید مکث بیاید، پس «این» صفت نیست: جاهی از این، رفیع‌تر نیست. ستایش خاکساری در هر دو متن آشکار است.

پاسخ رشته زبان

۱- گزینه ۳

شرف: حرمت و اعتباری که از رعایت کردن ارزش‌های اخلاقی به وجود می‌آید، بزرگواری (درس ۱۰ فارسی دوازدهم) / نجابت: اصالت، پاک‌منشی، بزرگواری (درس سوم فارسی دهم) / اهلیت: شایستگی، لیاقت (درس ۸ فارسی دهم) / داروغه: پاسبان و نگهبان، شب‌گرد (درس ۲ فارسی دوازدهم) / محتسب: مأمور حکومتی شهر که کار او نظارت بر اجرای احکام دین و رسیدگی به اجرای احکام شرعی بود (درس ۳ فارسی دوازدهم) / کافی: باکفایت، لایق، کارآمد (درس ۲ فارسی یازدهم) / مخنقه: گردن‌بند (درس ۲ فارسی یازدهم) / عقد: گردن‌بند (درس ۲ فارسی یازدهم) / مسامحه: آسان گرفتن، ساده‌انگاری (درس ۱۶ فارسی یازدهم)؛ که معنای کلمات زوج («نجابت»، «داروغه»، «کافی» و «عقد») در گزینه سوم به‌درستی معنا شده‌اند.

۲- گزینه ۴

درفش و پرچم و بیرق و عَلم همگی هم‌معنا هستند.
در گزینه «۴» می‌بینید که خواندن «رایت» با ضمیر پیوسته در پاسخ‌دهی به تست چقدر اهمیت دارد.

۳- گزینه ۱

معنای واژه‌هایی فرد به ترتیب:

سامان: در خور، میسر، امکان (درس ۱۷ فارسی دوازدهم) / حمایل: نگه‌دارنده، محافظ (درس ۱۱ فارسی دوازدهم) / نشئه: حالت سرخوشی، کیفوری، سرمستی (درس ۹ فارسی دوازدهم) / عفاف: رعایت اصول اخلاقی، پرهیزکاری، پارسایی (درس ۱۲ فارسی دوازدهم)

۴- گزینه ۲

صورتِ درست غلط‌های این عبارت: هول (ترس، هراس) / صاحب صدر (صاحب ارزش و اعتبار) / مانده (سفرهٔ طعام / خوراکی)

۵- گزینه ۱

صورتِ درستِ غلط‌ها در بیت الف، روضه (باغ، گلزار)، در بیت ب، ثنا (ستایش، سپاس) و در بیت د، ستمبر (سفت و سخت) می‌باشد.

۶- گزینه ۳

محظور (مانع و مجازاً گرفتاری) صحیح است، نه محضور (حاضر شده).

۷- گزینه ۴

این‌گونه تست‌ها اصلاً استاندارد نیستند و هیچ هدف آموزشی را دنبال نمی‌کنند.
(گزینهٔ چهارم، سرورده خندهٔ تو از پابلو نرودا است.)

۸- گزینه ۲

از این دست: ۱- به این شیوه ۲- با این دست زیبایی
مدام: ۱- پیوسته ۲- شراب

طراح محترم به شکل سلیقه‌ای «ساقی» را استعاره پنداشته است.

۹- گزینه ۴

گزینه ۱: جناس میان «در - سر» برقرار است. «دریای خون» تصویر اقرارآمیز آشنایی است.
گزینه ۲: جناس همسان در واژه «جوی» برای شما آشناست. «کف» هم مجاز رایجی از دست است.
گزینه ۳: «طیب بی‌وفا» استعاره، از یار است. «پیش می‌رم» را دو گونه می‌توان تعبیر کرد: پیش مرگت شوم یا در جلوی پای تو قربان شوم ۲- پیش از تو بمیرم.
گزینه ۴: پارادوکس مصراع دوم آشکار است. ایهامی در کار نیست.

۱۰- گزینه ۲

دریافت ایهام در واژه شهریار، فقط کار خوانندگان کتاب تناسب مفهومی من بوده، که در آن بیت زیبایی «شهریار» خواندند:
«شهریار غزلم خوانده غزالی وحشی / بد نشد با غزلی صید غزالی کردیم»
(فصل نخست کتاب تناسب مفهومی، بخش دوم، تمرین‌های تشخیص «منادا».)

۱۱- گزینه ۱

(ماجرای زنگ و روم و تضادشان، یادتان هست!؟)

۱- غم به سپاه زنگ مانند شده است. ۲- «مُلک دل» اضافه تشبیهی است. ۳- شادی به خیل (سپاه) مانند شده است. ۴- رخ یار به روم مانند شده است (وجه شبه چه بود؟ بله، سپیدی).

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۱۲- گزینه ۱

توجه به آرایه لف و نشر که سال‌هاست بر لزوم آموزش آن به داوطلبان رشته‌های غیر علوم انسانی تأکید داریم - کلید پاسخ‌گویی به این تست بود که البته برای شما خوانندگان کتاب‌های دریافت، تستی تکراری به شمار می‌آید!

این، عیار مهر مرد و [عیار] کین نامرد است. این، گلیم تیره‌بختی‌هاست.
 م م م م
 نهاد نهاد

م ص م
 جنسی خون داغ سهراب

۱۳- گزینه ۴

گزینه ۱: من در میان جمع [هستم = قرار دارم] و دلم جای دیگر است (قرار دارد)
 گزینه ۲: ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا برای چه کسی هست (وجود دارد)
 گزینه ۳: دردی غیر مردن هست (وجود دارد) که برای آن دوا نباشد (وجود ندارد)
 گزینه ۴: جمله باز همان جا رویم (غیر اسنادی، ناگذر) که آن، شهر ما است (گذرا به مسند)

۱۴- گزینه ۴

دیدنی: صفت لیاقت // توانا: صفت فاعلی // خسته (خست + ه): صفت مفعولی // برین (بر + ین): صفت نسبی (به تمام این واژه‌ها در این کتاب اشاره شده بود!)

۱۵- گزینه ۲

«بزی» از مصدر «زیستن» گذرا به مسند نیست و فقط به نهاد نیاز ضروری دارد (فعل ناگذر است) «شاد» و «بی غم» قید هستند. «آمدن» و «گذشتن» نیز در این بیت ناگذر هستند «زود» در هر دو مورد قید است. «بگذرد» نیز ناگذر است و «بسی» به عنوان قید در جمله وارد شده است. «شود» گذرا به مسند است «بهار» و «خزان» مسند هستند «گاهی» در هر دو مورد جزء اجزای اصلی جمله نیست و نقش نهادی نیز ندارد «قید است».

۱۶- گزینه ۲

«نشین» از مصدر «نشستن»، ناگذر است و فقط نهاد از اجزای اصلی این جمله به شمار می‌آید «کم» که نقش نما ندارد، قید است. پاک = پاک هستی «پاک» مسند است. آفتابی به این بزرگی را «آفتاب» مفعول است (به این بزرگی در کل نقش صفتی دارد). ناپدید کند = ناپدید گرداند «ناپدید» مسند است.

۱۷- گزینه ۴

گلستان برای جذب مردمان خودش کافی است و نیازی نیست که دیوارهای بیرونی‌اش را با رنگ و لعاب بیاریند تا مردم رو به سوی گلستان بیاورند؛ کسی که اخلاق و رفتار خوب و مهربانانه‌ای دارد، به زیبایی ظاهری نیازمند نیست. در بیت گزینه دوم شاعر می‌گوید که اگر خوبی درون تو در صورتت هم آشکار می‌شد و هنگامی که در برابر آینه می‌ایستی، آینه توان دیدن خوبی‌های معنوی و اخلاقی تو را داشت، عاشقان تو خیلی به آینه حسادت می‌کردند زیبایی اخلاق و باطن تو بیشتر از زیبایی چهره و صورت تو است بنابراین در بیت گزینه دوم نیز نظر همان مفهوم مطرح شده در بیت صورت سؤال دیده می‌شود، اما ... (خودتان فکر کنید).
 بله، اما حوزه ادبی بیت صورت سؤال و بیت گزینه چهارم تعلیمی است اما حوزه ادبی بیت گزینه دوم عاشقانه، بنابراین بیت گزینه چهارم پاسخ مناسب‌تری است.

۱۸- گزینه ۱

مفهوم مشترک سه بیت: دل نبستن به دنیای مادی
 معنای بیت الف: زنگیان و سیاه‌پوستان آفریقایی در نگاه شاعران قدیم ما، تمایلی به دیدن سیاهی خود در آینه نداشتند! بنابراین میانه خوبی هم با آینه نداشتند و دستشان می‌رسید آن را می‌شکستند! آسمان بدرفتار و سیاهکار هم دل خوشی از آینه صافی دل آزادگان ندارد، زیرا سیاهی خود را در آن می‌بیند پس عجیب نیست که مدام دل آزادگان را می‌شکند! (ناسازگاری روزگار با خردمندان و اهل هنر)
 معنی بیت ب: دل ساده و صاف مانند شیشه (بطری) است و آسمان مانند طاقچه‌ای شکسته و سست، نباید شیشه را بر روی چنین طاقی گذاشت!

۱۹- گزینه ۲

مفهومی آشنا با بیت‌هایی آشنا برای شما اهالی یافتن و دریافتن!

سوالات ادبیات کنکور سال ۱۴۰۰

۲۰- گزینه ۳

مفهوم متن صورت سؤال: در زندگی اهداف معنوی و روحی مهم‌تر است از خواسته‌های دنیایی
مفهوم بیت نخست: دل عاشق گرفتار دام عشق شده است.

مفهوم بیت دوم: برای رسیدن به مقام فناء فی الله باید با لب خندان پذیرای مرگ بود.

مفهوم بیت سوم: نباید تمام عمر خود را دنیای مادی گذراند و باید به زندگی معنوی و روحانی خود که در بهشت نزد خداوند داشتیم، نیز توجه کرد.

مفهوم بیت چهارم: مرگ برای شاعر ترسناک نیست و به دنیای مادی دل نبسته است.

فقط با کمی تفاوت، گزینه سوم مناسب‌تر است.

۲۱- گزینه ۳

مفهوم بیت نخست: اصالت ذات (زنگی: سیاهان زنگبار، سرزمینی در خاور آفریقای)

مفهوم بیت‌های دوم و چهارم: تا خدا به بنده‌ای نظر نداشته باشد و کسش از سوی بالا نباشد، کوشش بنده برای رسیدن به خدا بی حاصل می‌ماند.

۲۲- گزینه ۱

سعدی می‌گوید حال که به هیچ شکلی نمی‌توانیم سپاس خدا را آنچنان که شایسته اوست به جا آوریم وقت خود را صرف عذرخواهی از این کوتاهی و ناتوانی
نماییم؛ مفهوم بیت گزینه نخست به این سخن تا حدی نزدیک است.

مفهوم بیت گزینه سوم: عهدشکنی و گناه کاری ما در اختیار ما نیست و سرنوشتی است که خدا بر ایمان رقم زده است.

۲۳- گزینه ۲

معنای بیت دوم: گروهی دور او جمع شده بودند تا از گفتارش بهره ببرند، زیرا وقتی عالم و دانا نیستی، نباید خود را کم‌تر از شنونده‌ای جویا بدانی، پس بشنو و
یاد بگیرد.

۲۴- گزینه ۴

معنای بیت نخست: خاموشی باعث روشنی و شکفتگی روح و روان است.

معنای بیت دوم: سخن گفتن همچو دیو زینبار است و سکوت مَهر سلیمان است و مایه شکوه و قدرت.

معنای بیت سوم: مَهر خاموشی، زبان‌های سخن گفتن را درمان می‌کند.

معنای بیت چهارم: طوطی تا در آینه خود را نبیند (و نپندارد که طوطی دیگری است) و با او سخن نگوید، شیرین سخن نمی‌شود (در تحسین سخن است).

۲۵- گزینه ۴

عین این تست را با هم کار کرده بودیم!